

NODIBINĀJUMA “VIDES IZGLĪTĪBAS FONDS” DARBĪBAS STRATĒGIJA 2024. – 2030. GADAM

*VIF – VARAM SADARBĪBAS MEMORANDA IZPILDĒ PAR FEE
INTERNATIONAL PROGRAMMU ĪSTENOŠANU LATVIJĀ*

SATURS

I. SITUĀCIJAS APRAKSTS	3
FEE INTERNATIONAL	3
VIDES IZGLĪTĪBAS FONDS	3
SADARBĪBAS IETVARŠ AR VARAM	3
II. FEE INTERNATIONAL UN FEE PROGRAMMAS LATVIJĀ 2020. - 2023. GADA PROGRAMMAS IZVĒRTĒJUMS UN DARBA PROGRAMMAS PRIORITĀTES 2024. – 2030. GADAM	6
1. FEE PĀRSTĀVNICĪBA	6
1.1. FEE PĀRSTĀVNICĪBAS LATVIJĀ 2020. - 2023. GADA PROGRAMMAS IZVĒRTĒJUMS	6
1.2. PĀRSTĀVNICĪBAS DARBA NODROŠINĀŠANAS ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI UN IZPILDES RĀDĪTĀJI 2024. - 2030. GADAM	8
1.3. FEE PĀRSTĀVNICĪBAS DARBĪBAS PRIORITĀTES 2024. - 2030. GADAM UN TO IZPILDES RĀDĪTĀJI	11
2. ZILĀ KAROGA PROGRAMMA	15
2.1. PROGRAMMAS “ZILĀIS KAROGS” 2020 - 2023. GADA DARBĪBAS IZVĒRTĒJUMS	15
2.2. ZILĀ KAROGA PROGRAMMAS ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI UN IZPILDES RĀDĪTĀJI 2024. -2030. GADAM	18
2.3. ZILĀ KAROGA PROGRAMMAS DARBĪBAS PRIORITĀTES 2024. - 2030.GADAM UN TO IZPILDES RĀDĪTĀJI 20	
3. EKOSKOLU PROGRAMMA	24
3.1. EKOSKOLU PROGRAMMAS 2020. - 2023. GADA DARBĪBAS IZVĒRTĒJUMS	24
3.2. EKOSKOLU PROGRAMMAS DARBA NODROŠINĀŠANAS ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI 2024. - 2030. GADAM	26
3.3. EKOSKOLU PROGRAMMAS DARBĪBAS PRIORITĀTES 2024. - 2030.GADAM UN TO IZPILDES RĀDĪTĀJI	28
4. PROGRAMMA ZAĻĀ ATSLĒGA	41
4.1. PROGRAMMAS “ZAĻĀ ATSLĒGA” 2020 - 2023. GADA DARBĪBAS IZVĒRTĒJUMS	41
4.2. ZAĻĀS ATSLĒGAS PROGRAMMAS ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI UN IZPILDES RĀDĪTĀJI 2024 -2030. GADAM	43
4.3. PROGRAMMAS “ZAĻĀ ATSLĒGA” DARBĪBAS PRIORITĀTES 2024. - 2030.GADAM UN TO IZPILDES RĀDĪTĀJI	45
5. PROGRAMMA JAUNIE VIDES REPORTIERI	48
5.1. PROGRAMMAS “JAUNIE VIDES REPORTIERI” 2020. - 2023. GADA DARBĪBAS IZVĒRTĒJUMS	48
5.2. JAUNO VIDES REPORTIERU PROGRAMMAS DARBA NODROŠINĀŠANAS ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI 2024. - 2030. GADAM	49
5.3. PROGRAMMAS “JAUNI VIDES REPORTIERI” DARBĪBAS PRIORITĀTES 2024. - 2030.GADAM UN TO IZPILDES RĀDĪTĀJI	51
6. PROGRAMMA IZZINI MEŽU	57
6.1. IZZINI MEŽU PROGRAMMAS DARBĪBAS IZVĒRTĒJUMS 2020.-2023. GADAM	57
6.2. IZZINI MEŽU PROGRAMMAS DARBA NODROŠINĀŠANAS ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI 2024. - 2030. GADAM	57

I. SITUĀCIJAS APRAKSTS

FEE International

Starptautiskais Vides izglītības fonds (*FEE International*) ir pasaules vadošā vides izglītības un ekosertifikācijas organizācija, kas ir pārstāvēta 73 valstīs, īstenojot piecas programmas – Ekoskolas, Zilais karogs, Zaļā atslēga, Jaunie vides reportieri un Izzini mežu.

Starptautiskais Vides izglītības fonds ir ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO), ANO Vides programmas (UNEP), kā arī ANO Pasaules tūrisma organizācijas (UNWTO) atzīta vadošā partnerorganizācija izglītības ilgtspējīgai attīstībai un neatkarīgās ekosertifikācijas jomās.

FEE International programmas ir kļuvušas atpazīstamas kā efektīvi vides politikas atbalsta instrumentu, veicinot starpsektoru sadarbību vides aizsardzībā. Tādēļ tās daudzās valstīs tiek ieviestas partnerībā starp NVO un valsts institūcijām, kā arī vides aizsardzībā iesaistītajām nozarēm un spēlētājiem.

Katrā valstī FEE International pārstāv neatkarīga sabiedriskā organizācija, kas spēj izpildīt FEE International programmu ieviešanas kritērijus.

Vides izglītības fonds

Nodibinājums “Vides izglītības fonds” (turpmāk VIF) Latvijā pārstāv starptautisko Vides izglītības fondu (*FEE International*) ar ekskluzīvām tiesībām programmu īstenošanā. VIF ir nodrošinājis visu piecu starptautiskā Vides izglītības fonda programmu darbību Latvijā, kļūstot par vadošo FEE organizāciju Baltijas valstīs un vienu no reģiona līderiem.

Vides izglītības fonds ir dibināts ar mērķi veicināt ilgtspējīgu attīstību ar vides izglītības palīdzību, kā arī veicināt starpsektoru sadarbību vides aizsardzībā.

Sadarbības ietvars ar VARAM

Latvijas sadarbība ar starptautisko Vides izglītības fondu (*FEE International*) aizsākās 1998. gadā, kad Latvija, ņemot vērā nepieciešamību veicināt sekmīgu vides politikas ieviešanu, kā arī starptautiskās apņemšanās vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jomā, iesaistījās un asociētās dalībvalsts statusā tika uzņemta FEE International. 2003. gadā, izpildot virkni striktu kritēriju programmu kvalitātes nodrošināšanā, Latvija tika apstiprināta pilntiesīga biedra statusā.

2004. gadā, izvērtējot starptautiskā Vides izglītības fonda (turpmāk FEE International) programmu sniegto ieguldījumu un potenciālu vides aizsardzības veicināšanā Latvijā un vides komunikācijā, starp FEE International un VARAM (tolaik Vides ministriju) tika noslēgts Sadarbības memorands (Memorandum of Understanding) par FEE International programmu ieviešanu Latvijā.

No 2009. – 2014. gadam Sadarbības memoranda nosacījumu izpilde no VARAM puses netika nodrošināta, tādēļ kopš 2012. gada norisinājās sarunas starp FEE International, VIF un VARAM par iespējām turpmāk Latvijā turpināt FEE programmu īstenošanu.

2015. gada 15. jūlijā FEE International, izvērtējot situāciju sarunās ar VARAM, nolēma izstāties no sadarbības memoranda, atstājot atvērtu iespēju turpmākai programmu darbībai Latvijā, ja sadarbības ietvars tiek veidots nacionālā līmenī.

2016. gada 23. janvārī VIF un VARAM noslēdza vienošanos par atjaunoto sadarbības ietvaru, noslēdzot Sadarbības Memorandu par FEE International programmu īstenošanu Latvijā.

Memoranda ietvaros puses vienojās par sadarbību sekojošās prioritārās jomās:

- Latvijas pārstāvniecība dalībvalsts statusā FEE International sadarbības tīklā un Latvijas vides politikas popularizācija FEE International organizācijā un tās partneriem;
- Ekoskolu starptautiskās programmas darbība Latvijā ar tās nacionālo iniciatīvu – tematisko kampaņu, apmācībām un skolotāju tālākizglītības programmu, kā arī Latvijas aktīvas dalības Ekoskolu Globālo rīcības dienu (*Global Action Day - GAD*) un izglītības ilgtspējīgai attīstībai pasākumu īstenošanu;
- Zilā Karoga starptautiskās programmas darbība Latvijā ar tās starptautisko sertifikācijas programmu peldvietām un jahtu ostām, kā arī nacionālajām iniciatīvām – Nacionālā peldvietu sertifikāta (NPS) un kampaņas “Mana Jūra” īstenošanu, veidojot nacionālo sabiedriskā monitoringa sistēmu jūras piesārņojošo atkritumu jomā un nacionālās *Adopt the Beach* sistēmas izveidē saskaņā ar Baltijas jūras vides aizsardzības komisijas (Helsinki komisijas) HELCOM rekomendāciju 36/1 (2015) „Reģionālais rīcības plāns jūru piesārņojošo atkritumu jomā” un ANO Vides programmas metodiku (līdz koordinētas HELCOM monitoringa programmas izstrādei);
- Zaļās Atslēgas starptautiskās programmas turpmāka īstenošana Latvijā, nodrošinot tās piedāvāto sertifikācijas programmu apakš kategoriju klāsta paplašināšanu;

- Jauno Vides Reportieru programmas īstenošana Latvijā;
- Izzini Mežu programmas īstenošanas Latvijā pārraudzība.

2024.-2030. gada VIF stratēģija ir sagatavota atbilstoši FEE International GAIA darba stratēģijai līdz 2030. gadam, kā arī turpinot iepriekšējā periodā aizsākto darbu ar **3 dažādiem scenārijiem turpmāko gadu stratēģijai un darba programmas prioritātēm – stagnējošais (S), dabiskas izaugsmes (D) un attīstības (A)**. Programmas kopējā un tās stagnējošā (S), dabiskās izaugsmes (D) vai attīstības (A) scenārija īstenošana atkarīga arī no Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas Vides aizsardzības fondā pieejamiem līdzekļiem. Atsauce uz šiem scenārijiem izmantota arī darba programmas prioritāšu kodējumā.

II. FEE INTERNATIONAL UN FEE PROGRAMMAS LATVIJĀ 2020. - 2023. GADA PROGRAMMAS IZVĒRTĒJUMS UN DARBA PROGRAMMAS PRIORITĀTES 2024. – 2030. GADAM

1. FEE PĀRSTĀVNICĪBA

FEE International Latvijas pārstāvniecība, kas darbojas Vides izglītības fonda ietvaros, nodrošina FEE International programmu ieviešanas pārraudzību, kā arī koordinē programmu ekspertīzes nodošanu ārējām auditorijām un Latvijas līdzdalību FEE International vispārējā, kā arī programmu lēmumu pieņemšanas procesā.

1.1. FEE pārstāvniecības Latvijā 2020. - 2023. gada programmas izvērtējums

Iepriekšējā stratēģijas periodā galvenās pārstāvniecības prioritātes bija:

- Nodrošināt turpmāku visu FEE International programmu darbību Latvijā (S)
- FEE International programmu un aktivitāšu popularizācijas aktivizēšana (D, A)
- Aktīva līdzdalība FEE International darbā (D, A)

Izpildes rādītāji 2020. - 2023. gada stratēģijas periodā

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam:

- Tiek saglabāta atļauja Latvijā īstenot 5 FEE International programmas, izpildot minimālos administratīvos kritērijus (S)

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam

- Latvijā tiek īstenotas 5 FEE International programmas, attīstot vietējo programmu auditoriju (sertifikāciju skaitu, iesaistīto skolu un pašvaldību skaitu) pieejamo resursu ietvaros;
- Latvija ir pārstāvēta FEE International programmu un organizācijas kopējās darba grupās, piedaloties kritēriju un metodoloģiju izstrādē un iesaistoties kopējos programmu projektos un iniciatīvās
- Notiek koordinēta programmu popularizācija, paplašinot programmu vietējo auditoriju un nodrošinot komunikāciju par vides politikas prioritārajām tēmām.

Svarīgākie izpildes rādītāji A scenārijam

- Latvijā tiek īstenotas 5 FEE International programmas, visās programmās Latvija kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājos ir līdere Baltijas valstu starpā.;
- Latvija ir pārstāvēta FEE International programmu un organizācijas kopējās darba grupās, piedaloties kritēriju un metodoloģiju izstrādē un iesaistoties kopējos programmu projektos un iniciatīvās
- Notiek koordinēta programmu popularizācija, paplašinot programmu vietējo auditoriju un nodrošinot komunikāciju par vides politikas prioritārajām tēmām.

FEE pārstāvniecības darbības rezultātu izvērtējums 2020-2023. gadā

Atbilstoši 2020-2023. gada stratēģijai piešķirtajam finansējuma, saskaņā ar darba programmā izvirzītajiem mērķiem un sadarbības memorandā definētajām prioritārajām sfērām, stratēģijas ieviešana norisinājās atbilstoši S un D scenāriju izpildes rādītājiem

Stratēģijas darbības periodā turpinājās visu FEE International programmu īstenošana Latvijā. Tika noslēgts arī programmas Izzini mežu sadarbības ietvara izvērtējums, 2023. gadā pārtraucot esošo sadarbības modeli programmas ieviešanā reputācijas risku dēļ. VIF, sadarbībā ar programmas starptautisko sekretariātu, ir uzsācis darbu programmas ieviešanas jauna modeļa izstrādei.

Sekmīgi pārvarēti arī izaicinājumi, kas saistīti ar Covid19 un Krievijas iebrukumu Ukrainā. Neskatoties uz būtisko C19 ietekmi uz vairāku programmu darbību (Ekoskolas, Zilais Karogs, Zaļā Atslēga), programmu darbība Latvijā turpinās. FEE International ietvaros VIF arī kļuva par vadošo organizāciju atbalsta koordinēšanā Ukrainas FEE biedroorganizācijai "Ekoloģiskā Iniciatīva", pēc Krievijas iebrukuma koordinējot starptautiskā atbalsta sniegšanu, kā arī nodrošinot organizācijas darba turpināšanu no Latvijas 2022. gadā.

Turpinās arī kampaņas Mana Jūra aktivitātes, Vides izglītības fondam joprojām īstenojot nacionālā līmeņa JPA (jūras piesārņojošo atkritumu) pludmales piedrazojuma monitoringa programmu un daudzveidīgas izglītojošās aktivitātes par jūras piesārņojošo atkritumu tematiku. 2023. gadā VIF kā viena no pirmajām monitoringa organizācijas ap Baltijas jūru nodrošināja pāreju uz atjaunoto jūras piesārņojošo atkritumu pludmales frakciju monitoringa metodoloģiju, kas sniedz iespējas daudz precīzākai datu analīzei.

Stratēģijas ietvaros paredzēto programmu aktivitāšu īstenošanai VIF ir sekmīgi piesaistījis arī citus finanšu resursus, aktīvi iesaistoties nacionālos un starptautiskos projektos, tai skaitā LIFE, Interreg un Erasmus programmās.

1.2. *Pārstāvniecības darba nodrošināšanas attīstības scenāriji un izpildes rādītāji 2024. - 2030. gadam*

Stagnējošais scenārijs (turpmāk tekstā - S)

Stagnējošais scenārijs paredz pārstāvniecības pamata aktivitāšu nodrošināšana darbības turpināšanai Latvijā.

Tiek izpildīts aktivitāšu kopums, kas nodrošina FEE International programmu darba saglabāšanu Latvijā, koncentrējoties uz prioritārajām programmām. Šis scenārijs paredz pamata pārstāvniecības aktivitāšu īstenošanu ierobežotas kapacitātes ietvaros, kad nav iespējams īstenot aktivitātes arī programmu darba uzlabošanai un paplašināšanai.

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam:

Tiek saglabāta atļauja Latvijā īstenot 5 FEE International programmas, izpildot minimālos administratīvos kritērijus, nodrošināta vismaz 3 programmu turpmāka darbība.

Stagnējošā scenārija izpildes gadījumā par 3 prioritārās programmām tiktu noteiktas Ekoskolu programma (iespēju robežās integrējot tajā aktivitātes Jauno Vides reportieru auditorijai), Zilā Karoga programma un Zaļās atslēgas programma.

Mērenas attīstības jeb dabiskās izaugsmes scenārijs pārstāvniecības darba nodrošināšanā (turpmāk tekstā D)

Šī scenārija īstenošanas priekšnoteikums ir programmu un pārstāvniecības atbalsta atjaunošana atbilstoši kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju izpildei, kā arī būtiskākajām horizontālajām prioritātēm (komunikācija, starptautiskā sadarbība). Šāda situācija paver iespējas īstenot un attīstīt pārstāvniecības darbu, kā arī piesaistīt papildu resursu prioritārajām aktivitātēm.

Scenārijs ietver:

- Pamataaktivitātes FEE International pārstāvniecības darbā, kas ļauj saglabāt gan atļauju īstenot Latvijā visas programmas, gan nodrošinot arī visu 5 programmu turpmāku darbību.

- Prioritārās aktivitātes scenārijā, saskaņā ar darba programmu:

- Aktīva līdzdalība FEE International darbā, pārstāvot programmu intereses, kā arī iesaistoties papildu iniciatīvās un resursu piesaistē starptautiskā līmenī programmu atbalstam.

- FEE International programmu popularizācija un komunikācijas aktivitātes programmu auditorijas attīstībai un paplašināšanai.

- Aktīva iesaiste FEE International GAIA2030 īstenošanā, kā arī reģionālajā un divpusējā sadarbībā.

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam

- Latvijā tiek īstenotas 5 FEE International programmas, attīstot vietējo programmu auditoriju (sertifikāciju skaitu, iesaistīto skolu un pašvaldību skaitu) pieejamo resursu ietvaros;
- Latvija ir pārstāvēta FEE International programmu un organizācijas kopējās darba grupās GAIA2030 ieviešanai, piedaloties programmu un organizācijas struktūras reformā, metodoloģiju izstrādē un iesaistoties kopējos programmu projektos un iniciatīvās;
- Notiek koordinēta programmu popularizācija, paplašinot programmu vietējo auditoriju un nodrošinot komunikāciju par vides politikas prioritārajām tēmām;
- Latvijas aktīva iesaiste un pārstāvniecība reģionālajā programmu sadarbībā (reģionālās operatoru grupas vismaz 3 prioritārajās programmās), divpusējā sadarbība ar FEE International Ukrainas biedroorganizāciju tās darba pilnvērtīgai atjaunošanai.

Attīstības scenārijs jeb optimāla pārstāvniecības un programmu darba nodrošināšana pilnvērtīgai FEE International programmu potenciāla izmantošanai vides politikas atbalstam Latvijā (turpmāk tekstā A)

Šī scenārija īstenošana sniedz iespējas īstenot un attīstīt pārstāvniecības un programmu darbu, nodrošinot pilnvērtīgu FEE International programmu potenciāla izmantošanu vides politikas atbalstam Latvijā.

Scenārijs ietver:

- Pamataktivitātes FEE International pārstāvniecības darbā, kas ļauj saglabāt atļauju īstenošanai Latvijā visas programmas.
- Aktīvu visu programmu darbu ar auditorijām un programmu popularizāciju.
- Prioritārās aktivitātes scenārijā, saskaņā ar darba programmu:
  - Aktīva līdzdalība FEE International darbā, pārstāvot programmu intereses, kā arī iesaistoties papildu iniciatīvās un resursu piesaistē starptautiskā līmenī programmu atbalstam.
  - FEE International programmu popularizācija un komunikācijas aktivitātes programmu auditorijas attīstībai un paplašināšanai.

- Proaktīva iesaiste FEE International GAIA2030 stratēģijā, divpusējo un reģionālo sadarbības iniciatīvu un projektu attīstīšana.

Svarīgākie izpildes rādītāji A scenārijam

- Latvijā tiek īstenotas 5 FEE International programmas, visās programmās Latvija kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājos ir līdere Baltijas valstu starpā;
- Latvija ir pārstāvēta FEE International GAIA2030 programmu un organizācijas kopējās darba grupās, piedaloties kritēriju un metodoloģiju izstrādē un iesaistoties kopējos programmu projektos un iniciatīvās;
- Notiek koordinēta programmu popularizācija, paplašinot programmu vietējo auditoriju un nodrošinot komunikāciju par vides politikas prioritārajām tēmām;
- VIF ir aktīvi iesaistīts reģionālās sadarbības iniciatīvās prioritārajās programmās (Ekoskolas, Zilais Karogs, Zaļā Atslēga), tai skaitā labās prakses pārņemšanā un finanšu resursu piesaistē programmu attīstībai;
- VIF nodrošina aktīvu divpusējo sadarbību un atbalsta sniegšanu FEE International Ukrainas biedrorganizācijai "Ekoloģiskā Iniciatīva".

1.3. FEE pārstāvniecības darbības prioritātes 2024. - 2030. gadam un to izpildes rādītāji

Darbības prioritāte	Prioritātes apraksts/ pamatojums	Atbilstība scenārijiem (kur S - Stagnējošais scenārijs, D - Mērenas attīstības jeb dabiskas izaugsmes scenārijs, A - Attīstības scenārijs)	Izpildes rādītāji (atbilstoši scenārijiem/-iem)
<p>1.2.1. Nodrošināt turpmāku visu FEE International programmu darbību Latvijā, aktīvi iesaistīties FEE International stratēģijas GAIA2030 iniciatīvās (S, D, A)</p>	<p>Apraksts: nodrošināt visu FEE International administratīvo kritēriju izpildi, lai arī turpmākajā periodā 2024-2030. gadam Latvija saglabātu tiesības īstenot visas starptautiskās programmas – Ekoskolas, Zilais Karogs, Zaļā Atslēga, Jaunie Vides Reportieri un Izzini Mežu, kā arī norisinātos pamata aktivitātes šo programmu ieviešanā. Veicināt nacionālā līmeņa programmu ieviešanā FEE International ieviestos jaunus principus par programmu sinerģijas veidošanu, kā arī praktisko aktivitāšu mērķētu atbalstu būtiskāko vides globālo problēmu aktualizācijai un risinājumu meklējumiem un popularizēšanai.</p> <p>Pamatojums: FEE International programmas ir būtisks atbalsta instruments vides politikai. Tādēļ VIF nākamā perioda stratēģijā par pamata prioritāti uzskata visu programmu turpmākas darbības nodrošināšanu Latvijā, lai šo programmu ieguldījums vides izglītībā un ilgtspējīgā attīstībā būtu</p>	<p>S</p>	<p>Tiek saglabāta atļauja Latvijā īstenot 5 FEE International programmas, izpildot minimālos administratīvos kritērijus, nodrošināta vismaz 3 programmu turpmāka darbība.</p>
		<p>D</p>	<p>Latvijā tiek īstenotas 5 FEE International programmas, attīstot vietējo programmu auditoriju (sertifikāciju skaitu, iesaistīto skolu un pašvaldību skaitu) pieejamo resursu ietvaros;</p> <p>Latvija ir pārstāvēta FEE International programmu un organizācijas kopējās darba grupās GAIA2030 ieviešanai, piedaloties programmu un organizācijas struktūras reformā, metodoloģiju izstrādē un iesaistoties kopējos programmu projektos un iniciatīvās;</p>

	<p>izmantojams dažādajām programmu mērķauditorijām. Tiesa gan, kvalitatīvai programmu īstenošanai un attīstīšanai, kas ļauj pilnā mērā izmantot šo programmu potenciālu, nepietiek tikai ar pamata administratīvo kritēriju izpildi, kas ļauj saglabāt tiesības programmu īstenošanai, bet ir jāiegulda resursi programmu aktivitāšu īstenošanai. Sadarbībā ar FEE International rodams risinājums programmas Izzini mežu darba turpināšanai. FEE International stratēģija GAIA2030 ir jauna globālā organizācijas iniciatīva, kuras mērķis ir nodrošināt programmu potenciāla pilnvērtīgu izmantošanu būtiskāko globālo vides problēmu risināšanai. VIF ir aktīvi iesaistīties ar GAIA2030 saistītajās FEE International aktivitātēs un programmu darba grupās.</p>		
<p>1.2.2. FEE International programmu un aktivitāšu popularizācijas aktivizēšana komunikācijas un finanšu līdzekļu piesaistes jomās (D, A)</p>	<p>Apraksts: Nodrošināt uzlabojumu turpināšanu VIF darba komunikācijā un īstenoto aktivitāšu, kā arī programmu radīto iespēju un programmu īstenošanas ieguvumu popularizācijā. Tas paveicams ar papildu resursu nodrošināšanu komunikācijas aktivitātēm gan FEE International pārstāvniecības līmenī, gan programmu līmenī, vēršot komunikācijas aktivitātes gan uz programmu darbību un to rezultātiem, gan uzlabojot un aktivizējot horizontālo komunikāciju par vides izglītības, vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem, tai skaitā arī paplašinot komunikācijas aktivitātes jaunām mērķauditorijām un jaunos komunikācijas kanālos.</p> <p>Pamatojums: Programmu un aktivitāšu</p>	<p>D</p>	<p>Notiek koordinēta programmu popularizācija, paplašinot programmu vietējo auditoriju (kvantitatīvais) un nodrošinot komunikāciju par vides politikas prioritārajām tēmām;</p>
<p>A</p>	<p>Notiek koordinēta programmu popularizācija, paplašinot programmu vietējo auditoriju un nodrošinot komunikāciju tematiskajās kampaņās par vides politikas prioritārajām tēmām. Sadarbībā ar programmu iesaistītajām pusēm un starptautiskajām koordinācijām norisinās aktīva kapacitātes stiprināšana programmās, iesaistoties un veidojot starptautiskos labās prakses pārneses projektus.</p>		

	<p>popularizācija palielina izpratni par FEE International programmu specifiku un ieguvumiem no to īstenošanas, kā arī sniedz iespējas paplašināt programmu auditoriju kvantitatīvo izpildes rādītāju sasniegšanas kontekstā. Virkne praktisko aktivitāšu un programmu elementu (galvenokārt, Ekoskolu, Zilā karoga un Zaļās atslēgas programmās) turklāt ir ieviešami un sniedz ieguldījumu vides politikas atbalstam arī bez pilnīgas iesaistes programmu darbā (piemēram, Ekoskolu, Zaļās atslēgas un Zilā karoga programmu metodoloģijas un vadlīniju ieviešana).</p>		
<p>1.2.3. Aktīva līdzdalība FEE International darbā, tai skaitā, iniciējot reģionālās sadarbības stiprināšanu Baltijas un Ziemeļvalstu starpā, kā arī atbalsta koordinēšanu Ukrainai (D, A)</p>	<p>Apraksts: 2024-2030. gadā FEE International starptautiskās prioritātes nosaka GAIA2030 stratēģija, kuras īstenošanai norisinās būtiskas izmaiņas arī programmu struktūrā un prioritātēs. Tiek atjaunotas darba programmas gan organizācijai, gan visām programmām, kā arī uzlaboti tematiskie programmu kritēriji. Arvien lielāka uzmanība programmu attīstībā tiek pievērsta arī reģionālās sadarbības aspektam. Tāpat arī VIF par būtisku prioritāti savā darbā FEE International ir izvirzījis turpmāku sadarbību un atbalsta sniegšanu Ukrainas biedroorganizācijai, tai skaitā plānojot divpusējo sadarbību un iniciatīvas programmu pilnvērtīgas darbības atjaunošanai, kad tas būs iespējams.</p> <p>Pamatojums: Aktīvas līdzdalības nodrošināšana FEE International darbā (līdzdalība operatoru sanāksmēs un darba grupās, līdzdalība kritēriju pilnveidošanas</p>	<p>D</p>	<p>Nodrošināta līdzdalība FEE International starptautiskajā sadarbības tīklā, piedaloties Latvijā īstenoto programmu operatoru un GAIA2030 darba grupās un sanāksmēs.</p>
		<p>A</p>	<p>Latvijas aktīva iesaiste un pārstāvniecība reģionālajā programmu sadarbībā (reģionālās operatoru grupas vismaz 3 prioritārajās programmās), divpusējā sadarbība ar FEE International Ukrainas biedroorganizāciju tās darba pilnvērtīgai atjaunošanai.</p>

	<p>ekspertu darba grupās un kritēriju piedāvājumu izvērtēšanā, līdzdalība FEE vispārējās darba grupās, kā arī institūciju – Ģenerālās asamblejas un Valdes darbā) sniedz iespējas Latvijas interešu pārstāvniecībai attiecībā uz programmu regulējuma, kritēriju un procedūru pilnveidošanu nākamajam periodam, kā arī palīdz labās prakses popularizācijā attiecībā uz programmu darba panākumiem Latvijā un, balstoties iepriekšējā pieredzē – palīdz attīstīt jaunas sadarbības un piesaistīt starptautisko projektu un iniciatīvu resursus programmu darba paplašināšanai. Reģionālās sadarbības iniciatīvu veidošana, savukārt, nodrošina gan atbalstu programmu pieredzes pārņemšanai no tuvējām valstīm, gan papildu iespējas līdzekļu piesaistē. Ukrainas atbalsta iekļaušana VIF stratēģijā 2024-2030. gadam ir pamatojama ar sadarbības pieredzi, kā arī jau iesāktajām sadarbības iniciatīvām.</p>		
--	---	--	--

2. ZILĀ KAROGA PROGRAMMA

Zilā Karoga programma Latvijā tiek īstenota kopš 1998. gada. Īstenošanas pieredzē "Zilais karogs" ir nostiprinājies un attaisnojis sevi kā būtisku vides politikas ieviešanas atbalsta instrumentu peldūdus kvalitātes un piekrastes ilgtspējīgas pārvaldības jomās. Tāpat arī programma ir sasniegusi augstu atpazīstamību dažādās mērķauditorijās. Tā ir simbols tīrām un sakoptām peldvietām, vasaras sezonas sākumam, Latvijas zaļā tūrisma potenciālam un atbildīgai attieksmei pret piekrastes apsaimniekošanu.

2.1. Programmas "Zilais Karogs" 2020 - 2023. gada darbības izvērtējums

Iepriekšējā stratēģijas periodā programmas prioritātes bija:

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā divās sertifikācijas kategorijās vismaz esošajā līmenī (S)
- Vienreizējā lietojuma plastmasas aizliegums Zilā Karoga peldvietās un programmas līderības stiprināšana vides aizsardzības iniciatīvās (D,A)
- Vides izglītības komponentes stiprināšana un turpmāka programmu integrācija vietējo un nacionālo vides iniciatīvu plānošanā ZK ietvaros (D,A)
- Sadarbības attīstīšana ar Zilā Karoga programmas pašvaldībām ieviešanas un labās prakses veicināšanā (A)
- Nacionālā peldvietu sertifikāta aktualizēšana, veicinot Latvijas peldvietu apsaimniekošanas kvalitātes uzlabošanu (D, A)
- E-pārvaldes rīku izmantošanas paplašināšana (administratīvais mērķis) (S,D)
- Tūrisma kuģu operatoru sertifikācijas kategorijas atvēršana Latvijā un pilotprojektu īstenošana (A)

Izpildes rādītāji 2020- 2023. gada stratēģijas periodā

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam:

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām divām sertifikācijas kategorijām un kopējo sertifikāciju skaitu 7-15 vismaz četrās pašvaldībās.
- 2 ikgadējie atbalsta pasākumi un 1 izvērtēšanas pasākums, kā arī 1 kvalitātes kontroles vizīte katrā sertificētajā vietā sezonas laikā, nodrošinot FEE International prasību izpildi attiecībā uz programmas izvērtēšanas procedūram un kvalitātes kontroles pasākumiem.
- Ieviesta pamata pieteikumu formas aizpildīšanas vide ar arhīva funkciju elektroniskajā vidē, kā arī integrācija ar starptautisko datubāzi.
- Nodrošināts nacionālā koordinators izvērtējums par Zilā Karoga pieteikumiem,
- Nodrošināta sabiedrības informēšana par starptautiskās žūrijas vērtējumu aktuālajā sezonā.

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam:

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām divām sertifikācijas kategorijām un kvantitatīvo mērķi atjaunot ZK sertifikāciju skaitu līdz 15 - 20, saglabājot programmas līdera statusu Baltijas valstu starpā.
- Aktualizēts Nacionālā peldvietu sertifikāta kritēriju un procedūru kopums, veicinot vides politikas un ilgtspējīgas piekrastes apsaimniekošanas aspektu attīstīšanu un izpratnes paaugstināšanu par tiem piekrastes apsaimniekošanā, nodrošinot sertifikāciju skaita pieaugumu līdz 5 - 10 peldvietām sezonā.
- Nodrošināts Nacionālās peldvietu un jahtu ostu atbilstības izvērtēšanas komisijas darbs.
- Programmas un ar to saistīto tēmu popularizācijas un komunikācijas pasākumi, paaugstinot sabiedrības izpratni par tūrisma vides ietekmēm un ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu.
- 2 atbalsta pasākumi un 1 izvērtēšanas pasākums, konsultācijas pašvaldībām pieteikumu sagatavošanas laikā, kā arī kvalitātes kontroles vizītes katrā sertificētajā vietā sezonas laikā.
- Atbalsta sniegšana pašvaldībām vides izglītības pasākumu plānošanā un ieviešanā, kā arī darbā ar ZK prioritārajiem kritērijiem (riska izvērtējumu turpmāka ieviešana, jūras piesārņojošo atkritumu un piekrastes piedrazojuma novēršanas preventīvie pasākumi).

Svarīgākie izpildes rādītāji A scenārijam:

- Nacionālā peldvietu sertifikāta programmas aktualizēšana, veicinot Latvijas peldvietu apsaimniekošanas kvalitātes uzlabošanu un plānoto sertifikāciju skaitu līdz 10.
- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām 3 sertifikācijas kategorijām un kvantitatīvo mērķi palielināt ZK sertifikāciju skaitu līdz >20.
- Sadarbības attīstīšana ar Zilā Karoga programmas pašvaldībām ieviešanas un labās prakses veicināšanā, tai skaitā sadarbības projektu veidošana, piesaistot papildu līdzekļus pašvaldību līmenī prioritāro ZK kritēriju ieviešanai un labās prakses veicināšanai
- Aktīvs darbs programmas tēmās starptautiskajā Zilā Karoga programmā, veicinot Latvijas programmas un tās dalībnieku iekļaušanu starptautiskās Zilā Karoga programmas iniciatīvās
- Vides izglītības komponentes stiprināšana un turpmāka programmu integrācija vietējo un nacionālo vides iniciatīvu plānošanā ZK ietvaros, sasniedzot 50 programmas ietvaros īstenoto izglītības pasākumu skaitu ik gadus.
- Nodrošināts Nacionālās peldvietu un jahtu ostu atbilstības izvērtēšanas komisijas darbs.
- Programmas un ar to saistīto tēmu popularizācijas un komunikācijas pasākumi, paaugstinot sabiedrības izpratni par tūrisma vides ietekmēm un ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu.
- Divi atbalsta pasākumi un viens izvērtēšanas pasākums, konsultācijas pašvaldībām pieteikumu sagatavošanas laikā, kā arī kvalitātes kontroles vizītes katrā sertificētajā vietā sezonas laikā.

Zilā Karoga programmas darbības rezultātu izvērtējums 2020-2023. gadā

Programmas darbība periodā no 2020- 2023. gadam norisinājās atbilstoši S un D darbības scenārijiem, balstoties pieejamajā līdzekļu apjomā programmas aktivitāšu īstenošanai. Atbilstoši scenāriju rādītājiem ir sasniegti visi būtiskākie izpildes rādītāji, lai gan jāņem vērā, ka līdzīgi kā visām tūrisma programmām, atsevišķu aktivitāšu īstenošanu ierobežoja C19 ietekme.

- – Latvijā sekmīgi īstenotas divas sertifikācijas kategorijas Zilā Karoga programmā – peldvietām un jahtu ostām, 2023. gadā sasniedzot 12 kopējo sertifikāciju skaitu (*2020.gadā - 13 sertifikācijas peldvietu kategorijā un 1 sertifikācija jahtu ostu kategorijā; 2021.gadā - 13 sertifikācijas peldvietu kategorijā un 1 sertifikācija jahtu ostu kategorijā, 2022.gadā - 12 sertifikācijas peldvietu kategorijā un 1 sertifikācija jahtu ostu kategorijā, 2023.gadā – 11 Zilā Karoga sertifikācijas peldvietu kategorijā un 1 sertifikācija jahtu ostu kategorijā, 2 Latvijas peldvietas saņēma Zilā Karoga programmas ietvaros īstenotā Nacionālā peldvietu kvalitātes sertifikāta atzinības zīmi).*

Tāpat arī, atbilstoši izvirzītajiem mērķiem 2020-2023. gada stratēģijā un darba programmā, ir atjaunota Nacionālā peldvietu kvalitātes sertifikācijas sistēma, kas pilda ZK programmas kvalifikācijas funkcijas, kā arī, perspektīvā, var sniegt ieguldījumu labiekārtotu un drošu peldvietu skaita palielināšanā Latvijā, atbilstoši Nacionālās Peldvietu un jahtu ostu atbilstības izvērtēšanas komisijas izvirzītajiem uzdevumiem.

Sekmīgi turpinājies arī darbs pie prioritāšu ieviešanas – kvalitātes kontroles uzlabojumiem, nacionālās žūrijas darba pilnveidošanas, atbalsta sniegšanā kandidātiem prioritāro kritēriju ieviešanā un sertifikāciju kategoriju dokumentācijas atjaunošanā. 2022. gadā Zilā Karoga programma sekmīgi izgāja starptautisko kvalitātes kontroli Latvijas peldvietās.

Labākai sadarbībai un komunikācijai ar ZK Nacionālo žūriju un sertifikācijas kandidātiem, tiek turpināts pilnveidot punktu sistēmu koordinācijas vērtēšanas sistēmā, tāpat arī, atbilstoši izvirzītajiem mērķiem, iestrādātā jūru piesārņojošo atkritumu (turpmāk – JPA) jeb 15. kritērija prakse nacionālajā vērtēšanas kārtā ir papildināta ar preventīvajiem pasākumiem plastmasas atkritumu rašanās novēršanai.

Latvijas Zilā Karoga programma saņēmusi augstu žūrijas darba novērtējumu no Starptautiskās žūrijas un koordinācijas, pārskata perioda gados sniedzot atbalstu visiem izvirzītajiem kandidātiem no Latvijas Zilā Karoga programmas. Tāpat arī VIF un Saulkrastu novada pašvaldība ir iekļauta starptautiskajā Zilā Karoga programmas pilotprojektā jaunās metodikas un kritēriju testēšanai klimata pārmaiņu jomā.

Pārskata periodā turpina uzlaboties pašvaldību izglītības pasākumu kvalitāte un plānošana. Kopā Zilā Karoga pašvaldības katru gadu īsteno 40-60 programmas vides izglītības pasākumus, ieguldot būtisku līdzekļu apjomu vides izglītībā. Vides izglītības pasākumu kvalitātes paaugstināšanās ir sasniegta arī pateicoties veiksmīgai FEE International programmu integrācijai pašvaldību līmenī, piemēram, Ekoskolu un Zilā Karoga programmas pasākumu kopīgas plānošanas. Pārskata periodā Zilā Karoga

starptautiskajā labās prakses konkursā pirmo reizi kāds no Latvijas pašvaldību īstenotajiem Zilā Karoga izglītības pasākumiem ir saņēmis godalgoto vietu.

2.2. Zilā Karoga programmas attīstības scenāriji un izpildes rādītāji 2024. -2030. gadam

Stagnējošais scenārijs: Programmas pamata aktivitāšu nodrošināšana darbības turpināšanai Latvijā (turpmāk tekstā - S)

Scenārija ietvaros Latvijā Zilā Karoga programma tiek turpināta, sadarbībā ar ieinteresētajām pašvaldībām un citiem partneriem, izpildot FEE International prasības tās licences pagarināšanai attiecībā uz administratīvajiem kritērijiem un kvalitātes kontroli.

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām divām sertifikācijas kategorijām un kopējo sertifikāciju skaitu 8-12 vismaz četrās pašvaldībās.
- Nodrošināts nacionālā koordinators izvērtējums par Zilā Karoga pieteikumiem un kvalitātes kontrole programmas saistību nodrošināšanai, atbilstoši FEE International starptautiskās programmas prasībām,
- Nodrošināta sabiedrības informēšana par starptautiskās žūrijas vērtējumu aktuālajā sezonā.

Mērenas attīstības jeb dabiskās izaugsmes scenārijs Zilā Karoga programmas darba nodrošināšanā (turpmāk tekstā - D)

Šī scenārija īstenošanas priekšnoteikums ir iespējas īstenot un attīstīt pārstāvniecības darbu, kā arī piesaistīt papildu resursu prioritārajām aktivitātēm.

Scenārija ietvaros Latvijā Zilā Karoga programma tiek turpināta, attīstot esošo sadarbības mehānismu un sniedzot atbalstu ieinteresētajām pašvaldībām un citiem partneriem.

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām divām sertifikācijas kategorijām un kvantitatīvo mērķi nodrošināt ZK un NPS sertifikāciju skaitu līdz 15 - 20, saglabājot programmas līdera statusu Baltijas valstu starpā.
- Turpināta un attīstīta Nacionālā peldvietu sertifikāta kritēriju un procedūru kopums, veicinot vides politikas un ilgtspējīgas piekrastes apsaimniekošanas aspektu attīstīšanu un izpratnes paaugstināšanu par tiem piekrastes apsaimniekošanā.
- Nodrošināts Nacionālās peldvietu un jahtu ostu atbilstības izvērtēšanas komisijas darbs.

- Programmas un ar to saistīto tēmu popularizācijas un komunikācijas pasākumi, paaugstinot sabiedrības izpratni par tūrisma vides ietekmēm un ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu.
- 2 atbalsta pasākumi un 1 izvērtēšanas pasākums, konsultācijas pašvaldībām pieteikumu sagatavošanas laikā, kā arī kvalitātes kontroles vizītes katrā sertificētajā vietā sezonas laikā.
- Atbalsta sniegšana pašvaldībām vides izglītības pasākumu plānošanā un ieviešanā, kā arī darbā ar ZK prioritārajiem kritērijiem (riska izvērtējumu turpmāka ieviešana, jūras piesārņojošo atkritumu un piekrastes piedrazojuma novēršanas preventīvie pasākumi).

Attīstības scenārijs jeb optimāla pārstāvniecības un programmu darba nodrošināšana pilnvērtīgai FEE International programmu potenciāla izmantošanai vides politikas atbalstam Latvijā (A)

Scenārija priekšnoteikums ir tāds kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju sniegumā balstīts atbalsts programmai, kas padara iespējamu tās potenciāla izmantošanu vides politikas atbalstam, īstenojot aktivitātes, kas vērstas uz ilgtspējīgas piekrastes apsaimniekošanas veicināšanu un starpsektoru sadarbību vides aizsardzībā.

Svarīgākie izpildes rādītāji A scenārijam

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām 3 sertifikācijas kategorijām un kvantitatīvo mērķi palielināt ZK un NPS sertifikāciju skaitu līdz >40 ar mērķi nodrošināt sertificētu oficiālo peldvietu katrā novadā .
- Sadarbības attīstīšana ar Zilā Karoga programmas pašvaldībām ieviešanas un labās prakses veicināšanā, tai skaitā sadarbības projektu veidošana, piesaistot papildu līdzekļus pašvaldību līmenī prioritāro ZK kritēriju ieviešanai un labās prakses veicināšanai.
- Aktīvs darbs programmas tēmās starptautiskajā Zilā Karoga programmā, veicinot Latvijas programmas un tās dalībnieku iekļaušanu starptautiskās Zilā Karoga programmas iniciatīvās
- Vides izglītības komponentes stiprināšana un turpmāka programmu integrācija vietējo un nacionālo vides iniciatīvu plānošanā ZK ietvaros, sasniedzot 80 programmas ietvaros īstenoto izglītības pasākumu skaitu ik gadus.
- Nodrošināts Nacionālās peldvietu un jahtu ostu atbilstības izvērtēšanas komisijas darbs.
- Programmas un ar to saistīto tēmu popularizācijas un komunikācijas pasākumi, paaugstinot sabiedrības izpratni par tūrisma vides ietekmēm un ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu.
- Divi atbalsta pasākumi un viens izvērtēšanas pasākums, konsultācijas pašvaldībām pieteikumu sagatavošanas laikā, kā arī kvalitātes kontroles vizītes katrā sertificētajā vietā sezonas laikā.

2.3. Zilā karoga programmas darbības prioritātes 2024. - 2030.gadam un to izpildes rādītāji

Darbības prioritāte	Prioritātes apraksts/ pamatojums	Atbilstība scenārijam (kur S - Stagnējošais scenārijs, D - Mērenas attīstības jeb dabiskas izaugsmes scenārijs, A - Attīstības scenārijs)	Izpildes rādītāji (atbilstoši scenārijam/-iem)
<p>2.2.1. Zilā Karoga programmas turpmāka īstenošana Latvijā trīs sertifikācijas kategorijās vismaz esošajā līmenī (S,D)</p>	<p>Apraksts: Ierobežota finansējuma vai kapacitātes situācijā nodrošināt programmas turpmāku pieejamību Latvijā, īstenojot pamataktivitātes, kas ļauj nezaudēt tiesības programmas darbībai – pieteikumu cikla sagatavošanu trijās sertifikācijas kategorijās, tehnisko izvērtējumu un žūrijas izvērtējumu, sadarbību ar starptautisko sekretariātu un kvalitātes kontroles saskaņā ar programmas kritērijiem.</p> <p>Pamatojums: Programmas darba saglabāšana un turpināšana Latvijā arī situācijā ar ierobežotas kapacitātes scenāriju ir prioritāra, lai nodrošinātu programmas darba turpinātību un nerastos pārtraukums tās īstenošanā, ņemot vērā, ka programmas darbības atjaunošana, ja tās īstenošana ir pārtraukta uz laiku, var paņemt pat līdz četriem gadiem. Tāpat arī jāņem vērā programmas ieguldījums vides aizsardzībā un vides izglītībā, pašvaldībām ieguldot līdzekļus gan apsaimniekošanas uzlabojumos un piekrastes teritoriju ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, gan arī īstenojot vietējās vides izglītības kampaņas un pasākumus, kas ir kļuvušas par būtisku atbalstu vietējām vides organizācijām un vides aizsardzībā ieinteresētajām sabiedrības grupām. Kā prioritārās</p>	S	<p>Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām divām sertifikācijas kategorijām un kopējo sertifikāciju skaitu 8-12 vismaz četrās pašvaldībās.</p>
		D	<p>Programmas turpmāka īstenošana Latvijā ar atvērtām visām sertifikācijas kategorijām un kopējo sertifikāciju skaitu 12-20. Atbalsta programma jahtu ostu sertifikācijas kategorijas paplašināšanai, iekļaujot atsevišķas ikgadējas apmācības.</p>

	programmas uzskatāmas peldvietu un jahtu ostu programma, tomēr ir noslēgti visi sagatavošanās darbi un Latvijā turpmākos gadus atvērta sertifikācijas pretendentiem būs arī tūrisma kuģu operatoru programma.		
2.2.2. Vides izglītības komponentes stiprināšana un turpmāka programmu integrācija vietējo un nacionālo vides iniciatīvu plānošanā ZK ietvaros (D,A)	<p>Apraksts: Iepriekšējos darba plāna ciklos jau ir panākti būtiski ZK vides izglītības aktivitāšu kvalitātes uzlabojumi, tomēr arī šajā ciklā šī aktivitāte tiek saglabāta kā prioritāte, galvenokārt, koncentrējoties uz atbalsta sniegšanu pašvaldībām pasākumu plānošanā un FEE International programmu integrācijas (prioritāri, ar Ekoskolu programmu un kampaņu Mana Jūra) veicināšanu programmas vietējos pasākumos.</p> <p>Pamatojums: Neskatoties uz panāktajiem uzlabojumiem vides izglītības komponentes ieviešanā programmā, joprojām ir potenciāls turpmākiem uzlabojumiem – galvenokārt, attiecībā uz pasākumu sasaisti ar programmas mērķiem. Turpinot aktivitātes, kas vērstas uz ZK izglītības pasākumu labāku plānošanu, programmu (galvenokārt, Zilā Karoga un Ekoskolu) aktivitāšu integrāciju vietējā līmenī, kā arī atbalsta sniegšanu pašvaldībām pasākumu plānošanā un ieviešanā, un nacionāla līmeņa iniciatīvu izstrādē, tiks efektīvāk īstenots programmas potenciāls vides izglītībā un sabiedrības iesaistīšanā vides jautājumu risināšanā gan vietējā, gan nacionālā līmenī. Tāpat arī jāņem vērā, ka Zilā karoga programmas pasākumi ir kļuvuši par atbalsta instrumentu vides iniciatīvu īstenošanā vairākās pašvaldībās. Papildu aktivitātēm, kas prioritātes īstenošanai veiktas iepriekšējos stratēģijas periodos, programmas ietvaros šajā ciklā tiks pievērsta lielāka uzmanība atbalsta materiālu izstrādei no nacionālās koordinācijas puses.</p>	D	Vismaz 40 pasākumu cikla komplekss Zilā Karoga aktivitātēm vietējā līmenī, programmu integrācijas veicināšana pašvaldību vietējo pasākumu plānos (prioritāri Ekoskolas un kampaņa Mana Jūra). Nodrošināta labās prakses piemēru ikgadēja izvirzīšana ZK starptautiskajā konkursā.
		A	Vismaz 60 pasākumu cikla komplekss Zilā Karoga aktivitātēm vietējā līmenī, atsevišķas apmācības un atbalsta/metodiskie materiāli pasākumu īstenošanai. Ikgadēja tematiskā nacionālā kampaņa, iesaistoties visiem sertifikāciju saņēmējiem. Sadarbības projektu izveide vides izglītības pasākumu kvalitātes atbalstam, piesaistot līdzekļus vides aktivitātēm pašvaldībās.

<p>2.2.3. Sadarbības attīstīšana ar Zilā Karoga programmas pašvaldībām ieviešanas un labās prakses veicināšanā (A)</p>	<p>Apraksts: Balstoties uz iestrādnēm iepriekšējās darba programmas ciklā, šī aktivitāte arī turpmāk ir noteikta kā prioritāra turpmākajiem gadiem. Tās mērķis ir identificēt kopējās interešu sfēras un iniciēt sadarbības projektus vai cita formāta sadarbības iniciatīvas turpmākā programmas aktivitāšu īstenošanā, palielinot programmas kapacitāti un ieguvumus pašvaldībās, kā arī piesaistot papildu līdzekļus programmas aktivitāšu īstenošanai un iniciatīvu pilnveidošanai. Šobrīd programmas ietvaros aktīvi tiek attīstīta sadarbība ar pašvaldībām gan LIFE, gan Interreg programmu ietvaros, piesaistot līdzekļus programmas ieviešanas kvalitātes uzlabojumiem.</p> <p>Pamatojums: Zilā Karoga programmas metodoloģija sniedz pašvaldībām un ar piekrastes apsaimniekošanu saistītajām organizācijām un institūcijām zināšanas par ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu. Izmantojot programmas potenciālu un veicinot sadarbību starp programmā iesaistītajiem partneriem ir iespējams piesaistīt papildus līdzekļus dažādu iniciatīvu uzsākšanā un kritēriju ieviešanas uzlabošanā. Papildu aktivitāšu īstenošana arī palielina motivāciju līdzdalībai programmā un sniedz praktiskās iespējas uzlabojumu īstenošanai vietējā līmenī.</p>	<p>A</p>	<p>Vismaz 3 pilotprojekti pašvaldību kapacitātes palielināšanai Zilā Karoga programmas un GAIA2030 (t.sk. Zilā Karoga atjaunoto kritēriju ieviešanas) stratēģijas atbalstam Latvijā.</p>
<p>2.2.4. Nacionālā peldvietu kvalitātes sertifikāta attīstīšana, veicinot Latvijas peldvietu apsaimniekošanas kvalitātes uzlabošanu (D, A)</p>	<p>Apraksts: iepriekšējā VIF stratēģijas ciklā, sadarbojoties ar ZK Nacionālās žūrijas institūcijām, tika atjaunota Nacionālā peldvietu kvalitātes sertifikāta sistēma par tās uzdevumu izvirzot programmas popularizēšanu un atbalsta sniegšanu nacionālās likumdošanas pilnvērtīgai ieviešanai. Sertifikāta turpmāka popularizācija un attīstīšana ir iekļauta prioritārajās rīcībās nākamajam darba ciklam, jo Latvijā oficiālo peldvietu skaits nav liels,</p>	<p>D</p>	<p>NPS sistēmas attīstīšana, veidojot to kā Zilā Karoga programmas kvalifikācijas sistēmu, kas atbalsta un motivē labiekārtotu piekrastes zonu izveidošanu un ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu, sasniedzot 5-10 ikgadējas sertifikācijas NPS sistēmā.</p>
		<p>A</p>	<p>NPS sistēmas papildu iniciatīvas, pilnveidojot sertifikāciju, kā arī sasaistot ar apmācības aktivitātēm un popularizācijas kampaņām, veidojot NPS kā</p>

	<p>un, diemžēl, arī labiekārtotās peldvietas ne vienmēr atbilst visām prasībām, kas izvirzītas pat nacionālā līmenī. Tāpat arī nav pietiekama motivācija jaunu peldvietu labiekārtošanai un iekļaušanai oficiālo peldvietu sarakstā, jo ir nepietiekams atbalsta mehānisms un izpratne par peldvietu un piekrastes apsaimniekošanas labu vides praksi.</p> <p>Pamatojums: Ieguldot darbu Nacionālā peldvietu sertifikāta popularizēšanā un attīstīšanā ir iespējams pilnīgāk izmantot Zilā Karoga programmas potenciālu ilgtspējīgas piekrastes apsaimniekošanas veicināšanā, kā arī uzlabot peldvietu apsaimniekošanas kvalitāti nacionālā līmenī, iesaistītajiem apsaimniekotājiem gūstot papildu izpratni par jautājumiem, kas ir būtiski vides kvalitātes, drošības un apsaimniekošanas kvalitātes kontekstā.</p>		<p>motivācijas sistēmu oficiālo peldvietu skaita palielināšanai Latvijā.</p>
--	--	--	--

3. EKOSKOLU PROGRAMMA

Ekoskolu programma ir vadošais un atzītākais vides izglītības modelis pasaulē, un tās mērķis ir veidot vides izglītības ietvaru izglītības iestādēm. Programmas veidošanā un uzlabošanā Latvijā ir iesaistījušās gan citas vadošās vides izglītības organizācijas (Vides izglītotāju asociācija, Bērnu Vides skola, UNESCO Latvijas nacionālā komisija, Zero Waste Latvija, Zaļā Brīvība, SIA ZAAO un Dabas un Tehnoloģiju parks URDA, RTU Zinātnes un inovācijas centrs, Baltijas Vides Forums), gan valsts institūcijas (VARAM, IZM, VISC).

Ekoskolu programma Latvijā tiek īstenota kopš 2003. gada un šobrīd apvieno 195 programmā aktīvi darbojošās izglītības iestādes ar kopumā vairāk nekā 40 000 audzēkņu. Programmas metodoloģija, elementi un tematiskās rīcības ir sasaistītas ar vides izglītības tendencēm un procesiem globālā līmenī – kompetenču pieeju, „IIA 2030” globālo ietvaru izglītības ilgtspējīgai attīstībai īstenošanai 2020.–2030. gada periodā, Zaļākas izglītības partnerību ([UNESCO](#)).

3.1. Ekoskolu programmas 2020. - 2023. gada darbības izvērtējums

Iepriekšējās stratēģijas periodā programmas prioritātes bija:

- Programmas turpmākas darbības nodrošināšana Latvijā vismaz esošajā līmenī
- Atbalsts jaunajām skolām (vizītes, pasākumi, mentorings)
- Aktīva programmas popularizēšana (palielinot Ekoskolu redzamību un saprotamību publiskajā vidē un auditorijās)
- Turpmāka integrācija izglītības kvalitātes reformā/ uzlabojumos – vides izglītības statusa stiprināšana
- Jaunās izvērtēšanas sistēmas sekmīga ieviešana
- Starptautiskās un nacionālās partnerības attīstīšana

Izpildes rādītāji 2020. - 2023. gada stratēģijas periodā (zemāk minētie scenāriji tika pielāgoti atbilstoši katrā pārskata periodā pieejamam finansējumam)

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam (gada griezumā):

- Saglabāts pašreizējais izglītības iestāžu iesaistes līmenis, nodrošinot atbilstošos kvalitātes rādītājus - Zaļā karoga potenciālo pretendentu skaits ir 178 izglītības iestādes, Zaļo karogu saņem 129 izglītības iestādes,
- 1 atbalsta pasākums, aptverot 40 dalībniekus,

- Ekoskolu vides forums, aptverot 200 dalībniekus,
- Apmeklētas vismaz 20 izglītības iestādes, kas pretendē uz augstāko atbalvojumu,
- 100 izglītības iestāžu organizēti pasākumi Rīcības dienās.

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam (gada griezumā):

- 185 pretendenti Zaļā Karoga balvai (vismaz 80 % no pretendentiem ir saņēmuši augstāko programmas atbalvojumu - Zaļo karogu),
- 185 izglītības iestādes uzsāk darbu, izmantojot uzlaboto metodoloģiju, kritērijus,
- 200 aktīvu datubāzes lietotāju (izglītības iestāžu) uzturēšana,
- 70 % no jaunajām skolām, kas piesakās dalībai programmā, uzsāk pilnvērtīgi darboties un turpina īstenot programmu pēc pieteikuma iesniegšanas,
- 3 atbalsta pasākumi, aptverot 120 dalībniekus,
- Īstenots Ekoskolu vides forums, aptverot 250 dalībniekus,
- Apmeklētas vismaz 30 izglītības iestādes, kas pretendē uz augstāko atbalvojumu,
- Vismaz 3 sadarbības partneri nacionālā vai starptautiskā līmenī,
- 150 izglītības iestāžu organizēti pasākumi Rīcības dienās un ar vides aizsardzību saistītās vides dienās.

Ekoskolu programmas darbības izvērtējums

Pārskata periodā Ekoskolu programmā ir notikusi būtiska izaugsme dažādos aspektos:

- Ievērojama daļa no pārskata perioda tika aizvadīta izaicinošos apstākļos – valstī un mācību iestādēs tika noteikti pulcēšanās ierobežojumi un attālinātās mācības. Pielāgojoties situācijai, attālināti un klātienē tika veiksmīgi īstenotas dažādas izglītojošas aktivitātes un kampaņas, tādējādi nodrošinot nepārtrauktu programmas īstenošanu.
- Katru gadu Rīcības dienu kampaņas ietvaros, mācību iestādes veic dažādas rīcības vides labā, tādējādi iesaistot arī ģimenes un vietējās kopienas. Kopīgi ir īstenots gājiens, ar mērķi pievērst likumdevēju un sabiedrības uzmanību atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas jautājumiem. Vienlaikus mācību gada laikā regulāri tiek atzīmētas vides dienas, kas vērstas uz kādu konkrētu tēmu – Diena bez auto, Mitrāju diena, Ūdens diena u.c. Tādējādi pastiprināti tiek izzinātas konkrētās dienas aktualitātes un rīkoti pasākumi, lai veicinātu izpratni.
- Ir īstenots Ekoskolu Ziemas forums, kura laikā gan ar praktisku darbošanos, gan teorijas zināšanām ir veicināta izpratne par visdažādākajiem vides jautājumiem un iespējām, kā rīkoties vides labā.
- Katru gadu tika organizēti tiešā atbalsta un pieredzes apmaiņas pasākumi esošām un jaunajām mācību iestādēm.
- Izveidota mājaslapa ekoskolas.lv
- Iesaistoties dažāda vecuma mācību iestāžu audzēkņiem un ģimenēm, īstenots Ekoskolu on-line erudīcijas spēļu turnīrs.

- Ekoskolu žūrijai ir piesaistīti jauni žūrijas locekļi no RTU Zinātnes un inovācijas centra. Katru gadu apmeklētas vai tiešsaistes vizītēs izvērtētas vismaz 30 izglītības iestādes.
- Notikusi starptautiska pieredzes apmaiņa ar Slovēnijas, Igaunijas, Islandes Ekoskolu programmas pārstāvjiem, uzsākta sadarbība ar Bulgārijas, Turcijas un Portugāles partnerorganizācijām.
- Zaļā karoga apbalvojumu 2023.gadā ir saņēmušas 96 izglītības iestādes, no kurām 5 iestādes saņem starptautisko Vēstnieka statusu (*2020.g. Zaļā karoga apbalvojumu saņēma 110 izglītības iestādes, 2021.gadā - Zaļā karoga apbalvojumu saņēma 104 izglītības iestādes, 2022.gadā - Zaļā karoga apbalvojumu saņēma 94 izglītības iestādes, tostarp divām izglītības iestādēm piešķirts Ekoskolu vēstnieka statuss*).
- Programmā ir iesaistījusies lielākā universitāte Latvijā – Latvijas Universitāte.

3.2. Ekoskolu programmas darba nodrošināšanas attīstības scenāriji 2024. - 2030. gadam

Stagnējošais scenārijs: Programmas pamata aktivitāšu nodrošināšana darbības turpināšanai Latvijā (turpmāk tekstā - S)

Scenārijs paredz, ka tiek īstenots aktivitāšu minimums, kas iespējams esošā finansējuma ietvaros, ja turpinās situācija, kad atbalsts programmas darbībai nav balstīts kvantitatīvajos un kvalitatīvajos rādītājos. Šajā scenārijā īstenotās programmas pamataaktivitātes - Ekoskolu programmas vadība un administrēšana, Ekoskolu programmas kvalitātes kontroles nodrošināšana, Ekoskolu nacionālās žūrijas darba organizēšana un nodrošināšana, Ekoskolu apbalvošanas ceremonija, Ekoskolu programmas kampaņas (Ekoskolu Rīcības un citas vides dienas), Ekoskolu forums.

Mērenas attīstības jeb dabiskās izaugsmes scenārijs pārstāvniecības darba nodrošināšanā (turpmāk tekstā - D)

Šī scenārija īstenošanas priekšnoteikums ir programmas atbalsta atjaunošana atbilstoši kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju izpildei. Šāda situācija paver iespējas īstenot un attīstīt programmas darbu, kā arī piesaistīt papildu resursus prioritārajām aktivitātēm.

Scenārijs ietver:

- Pamataaktivitātes (Ekoskolu programmas vadība un administrēšana, Ekoskolu programmas kvalitātes kontroles nodrošināšana, Ekoskolu nacionālās žūrijas darba organizēšana un nodrošināšana, Ekoskolu apbalvošanas ceremonija, Ekoskolu programmas kampaņas (Ekoskolu Rīcības un citas vides dienas), Ekoskolu forums), paredzot programmas izaugsmi.

- Prioritārās aktivitātes turpmākai programmas attīstībai:
  - Atbalsts jaunajām skolām (vizītes, pasākumi, mentorings, atgriezeniskā saite),
  - Aktīva programmas popularizēšana (palielinot Ekoskolu redzamību un saprotamību publiskajā vidē un auditorijās, labās prakses apkopošana, popularizēšana),
  - VIF akadēmija/kursi,
  - Starptautiskās un nacionālās partnerības attīstīšana.
  - Jauniešu līdzdalības un līderības iespējināšana,
  - Atbalsts vides politikai.

Attīstības scenārijs jeb optimāla darba nodrošināšana Ekoskolu programmas potenciāla izmantošanai vides politikas atbalstam Latvijā (turpmāk tekstā - A)

Scenārijs ietver:

- Pamataktivitātes (Ekoskolu programmas vadība un administrēšana, Ekoskolu programmas kvalitātes kontroles nodrošināšana, Ekoskolu nacionālās žūrijas darba organizēšana un nodrošināšana, Ekoskolu apbalvošanas ceremonija, Ekoskolu programmas kampaņas (Ekoskolu Rīcības un citas vides dienas), Ekoskolu forums), paredzot programmas izaugsmi.
- Prioritārās aktivitātes optimālai programmas attīstībai un potenciāla izmantošanai vides politikas atbalstam Latvijā:
  - Atbalsts jaunajām skolām,
  - Vēstnieku sistēmas un reģionālo atbalsta punktu attīstīšana,
  - Aktīva programmas popularizēšana, palielinot Ekoskolu redzamību un saprotamību publiskajā vidē un auditorijās,
  - Turpmāka vides izglītības un izglītības ilgtspējīgai attīstībai integrēšana formālajā izglītībā,
  - Pilns metodisko materiālu komplekts un kursi Ekoskolām ,
  - Starptautiskās un nacionālās partnerības attīstīšana,
  - Jauniešu līdzdalības un līderības iespējināšana,
  - Atbalsts vides politikai.

3.3. Ekoskolu programmas darbības prioritātes 2024. - 2030.gadam un to izpildes rādītāji

Darbības prioritāte	Prioritātes apraksts/ pamatojums	Atbilstība scenārijam (kur S - Stagnējošais scenārijs, D - Mērenas attīstības jeb dabiskas izaugsmes scenārijs, A - Attīstības scenārijs)	Izpildes rādītāji (atbilstoši scenārijam/-iem)
3.3.1. Programmas turpmākas darbības nodrošināšana Latvijā (pamatdarbības aktivitātes)	Apraksts: Stagnējošā scenārijā ir iespēja nodrošināt pašu minimumu pie esošā skolu skaita, proti, viss, kas bijis līdz šim programmā - Ekoskolu programmas vadība un administrēšana, Ekoskolu programmas darbības pamataktivitāšu un kvalitātes kontroles nodrošināšana, Ekoskolu nacionālās žūrijas darba organizēšana un nodrošināšana, Ekoskolu apbalvošanas ceremonija. Papildu dabiskās izaugsmes un attīstības scenārijā vēl tiktu īstenotas Ekoskolu programmas kampaņas (Ekoskolu Rīcības dienas un citas vides dienas), Ekoskolu forums.	S	Saglabāts pašreizējais izglītības iestāžu iesaistes līmenis, nodrošinot atbilstošos kvalitātes rādītājus - Zaļā karoga potenciālo pretendentu skaits ir 139 izglītības iestādes, Zaļo karogu saņēmu 96 izglītības iestādes, 180 aktīvu datu bāzes lietotāju Katru gadu vismaz 10 jaunu izglītības iestāžu pieteikumi 1 atbalsta, pieredzes apmaiņas pasākums, aptverot 40 dalībniekus, Apmeklētas vai tiešsaistes vizītēs izvērtētas vismaz 20 izglītības iestādes, kas pretendē uz augstāko apbalvojumu, 1 žūrijas sēde 1 Ekoskolu apbalvošanas ceremonija

	<p>Pamatojums: Šīs ir pamataaktivitātes, bez kurām programmas turpmākas darbības nodrošināšana Latvijā nav iespējama.</p>	D	<p>150 pretendenti Zaļā Karoga balvai (vismaz 70 % no pretendentiem ir saņēmuši augstāko programmas atbalvojumu - Zaļo karogu), 195 aktīvu datubāzes lietotāju (izglītības iestāžu) uzturēšana, Katru gadu vismaz 15 jaunu izglītības iestāžu pieteikumi, 3 atbalsta, pieredzes apmaiņas pasākumi, aptverot 120 dalībniekus, Apmeklētas vai tiešsaistes vizītēs izvērtētas vismaz 30 izglītības iestādes, kas pretendē uz augstāko atbalvojumu, 1 žūrijas sēde, 1 Ekoskolu atbalvošanas ceremonija.</p>
		A	<p>170 pretendenti Zaļā Karoga balvai (vismaz 80 % no pretendentiem ir saņēmuši augstāko programmas atbalvojumu - Zaļo karogu), 200 aktīvu datubāzes lietotāju (izglītības iestāžu) uzturēšana, 80 % no jaunajām skolām, kas piesakās dalībai programmā, uzsāk pilnvērtīgi darboties un turpina īstenot programmu pēc pieteikuma iesniegšanas, Katru gadu vismaz 20 jaunu izglītības iestāžu pieteikumi, 4 atbalsta, pieredzes apmaiņas pasākumi, aptverot 160 dalībniekus, Apmeklētas vai tiešsaistes vizītēs izvērtētas vismaz 35 izglītības iestādes, kas pretendē</p>

			uz augstāko apbalvojumu, 1 žūrijas sēde, Jaunu žūrijas pārstāvju piesaiste, 1 Ekoskolu apbalvošanas ceremonija.
3.2.2. Atbalsts jaunajām skolām (vizītes, pasākumi, mentorings, atgriezeniskā saite) (D, A)	<p>Apraksts : Prioritāte izvirzīta ar mērķi nodrošināt regulāru atbalstu un komunikāciju ar skolām, lai vismaz puse no skolām, kas piesakās dalībai programmā, uzsāktu pilnvērtīgi darboties un turpinātu īstenot programmu arī pēc pirmā gada.</p> <p>Pamatojums: Ar esošo kapacitāti tiek izdarīts pats pamats - skolai piesakoties, tiek sniegta pamatinformācija par programmas ieviešanu un sniegts atbalsts, ja skola interesējas pati. Saskaņoties pirmo reizi ar programmas kritērijiem, darbiem, neskaidrībām un izaicinājumiem, koordinatoriem (skolotājiem) skolā zūd motivācija darboties, bieži vien netiek izmantota izdevības konsultēties ar VIF pārstāvjiem. Nepieciešams proaktīvs atbalsts, komunikācija, atgriezeniskās saites sniegšana un apkopošana, aktivitāšu kopums, kas nodrošinātu atbalstu skolai pirmā ieviešanas gadā. Rezultātā, saņemot lielāku, regulārāku atbalstu,</p>	D	70 % no jaunajām skolām, kas piesakās dalībai programmā, uzsāk pilnvērtīgi darboties un turpina īstenot programmu pēc pieteikuma iesniegšanas.
		A	80 % no jaunajām skolām, kas piesakās dalībai programmā, uzsāk pilnvērtīgi darboties un turpina īstenot programmu pēc pieteikuma iesniegšanas, Apkopota atgriezeniskā saite no programmas dalībniekiem un iestrādāta turpmākos programmas attīstības dokumentos.

	daudz vairāk skolu varētu palikt programmā nevis izlemt neturpināt		
3.2.3. Vēstnieku sistēmas un reģionālo atbalsta punktu attīstīšana (A)	<p>Apraksts: Zaļā karoga vēstnieku skolas un reģionālie atbalsta punkti paredzēti kā atbalsta, pieredzes apmaiņas vietas jaunajām skolām, koordinatoriem Ekoskolu programmā. Īstenošanas procesā nepieciešams izstrādāt Ekoskolu Zaļā karoga vēstnieku iniciatīvas un reģionālo atbalsta punktu konceptu, kā arī sniegt nepieciešamo atbalstu skolām un organizācijām aktivitāšu īstenošanā, kas pildīs Zaļā karoga vēstnieku vai reģionālo atbalsta punktu funkciju.</p> <p>Pamatojums: Pašreiz pietrūkst koordinēta pieredzes apmaiņas starp pieredzējušām skolām (potenciālajiem Ekoskolu programmas vēstniekiem) un skolām, kurām ir nepieciešama palīdzība, piemēri programmas īstenošanā. Trūkst vienotas pieejas, kā veicināt pieredzes apmaiņu reģionos. Lai veicinātu veiksmīgu programmas īstenošanu un pieredzes apmaiņu, nepieciešams koordinēti attīstīt un veidot Ekoskolu vēstnieku tīklu ar skolām, pie kurām var</p>	A	Izstrādāts un ieviests Ekoskolu Zaļā karoga vēstnieku un reģionālo atbalsta punktu koncepts

	<p>doties pieredzes apmaiņā, gūt atbalstu īstenošanas procesā. Otra iespēja ir reģionālie atbalsta punkti, kas varētu tikt veidoti kopā ar sadarbības partneriem ,piemēram, žūrijas pārstāvju organizācijām, reģionālām augstskolām, pašvaldībām.</p>		
<p>3.2.4. Aktīva programmas popularizēšana (palielinot Ekoskolu redzamību un saprotamību publiskajā vidē un auditorijās, labās</p>	<p>Apraksts: Veicinot Ekoskolu programmas atpazīstamību sabiedrībā, Latvijas izglītības iestāžu tīklā, īpaši skolās, tiks vairota izpratne par programmas misiju un programmas dalībnieku ieguvumiem. Nepieciešama pārdomāta komunikācijas stratēģija un starptautiskās, nacionālās 7</p>	D	<p>Aktīva programmas popularizēšana, palielinot Ekoskolu redzamību un saprotamību publiskajā vidē un auditorijās,</p>

<p>prakses apkopošana, popularizēšana) (D, A)</p>	<p>soļu metodoloģijas labās prakses, programmas ieguvumu izpēte un apkopošana. Tai skaitā mājaslapas turpmākā attīstība, lai nodrošinātu iespēju vienkopus atrast visu noderīgo informāciju.</p> <p>Pamatojums: Šobrīd lielākā daļa no jaunajiem programmas dalībniekiem ir pirmsskolu grupā, savukārt iesaistīto skolu skaits dažādu iemeslu dēļ kopumā samazinās, mazāk pārstāvētas ģimnāzijas. Dalība programmā bieži skolu pārstāvjiem asociējas ar programmas uzlikto administratīvo slogu, ko vajadzētu līdzsvarot ar programmas mērķu aktualizēšanu, metožu ciešo saikni ar jauno kompetenču pieeju un ieguvumiem visos līmeņos (personiskā izaugsme, skolas kolektīvs, pašvaldība), norādot uz šiem aspektiem, kā programmas priekšrocībām. Papildu komunikācijā uzsverot, ka katra izglītības iestāde piedalās programmā atbilstoši savām iespējām un interesēm un var darboties, nepretendējot uz Ekoskolas statusu, bet izmantojot Ekoskolu programmas sniegtās vides izglītības iespējas.</p>	<p>A</p>	<p>Aktīva programmas popularizēšana, palielinot Ekoskolu redzamību un saprotamību publiskajā vidē un auditorijās, Apkopota labā prakse par Ekoskolu programmas metodoloģijas 7 soļiem un mājaslapas turpmākā attīstība, lai nodrošinātu iespēju vienkopus atrast visu labo praksi un citu noderīgo informāciju.</p>
--	--	----------	---

<p>3.2.5. Turpmāka vides izglītības un izglītības ilgtspējīgai attīstībai integrēšana formālajā izglītībā. (A)</p>	<p>Apraksts : Prioritāte ietver mērķi saskaņot un stiprināt Ekoskolu programmas lomu un iespējas kompetenču pieejas realizēšanā izglītības iestādēs, palīdzot skolām integrēt Ekoskolu programmas metodoloģiju mācību saturā un pieejā, kā arī stiprinot pedagogu vides izglītības ilgtermiņa plānošanas prasmes, izmantojot Ekoskolas programmas vides pārvaldības principus un gada tēmas. Kā ietvars tiktu izmantota UNESCO iniciatīva Zaļākas izglītības partnerība (angl. <i>Greening Education Partnership</i>), veidojot ceļakarti un apkopojot jau esošo labo praksi.</p> <p>Pamatojums: Īstenojot Ekoskolu programmu izglītības iestādēs, tās kvalitatīvas ieviešanas visbiežāk sastopamais risks ir tas, ka programma tiek uztverta kā atsevišķa/ papildu aktivitāte vai projekts, tāpēc bieži vien programma netiek īstenota pilnvērtīgi, atbilstoši kritērijiem, jo pietrūkst kapacitātes paralēlām aktivitātēm. Grūtības sistēmiski un regulāri īstenot programmas aktivitātes, kā arī jauno skolu pievienošanos. Tādēļ svarīgi veicināt redzējumu un izpratni par Ekoskolu programmu/ vides izglītību un izglītību ilgtspējīgai attīstībai kā</p>	<p>A</p>	<p>Izstrādāta UNESCO iniciatīvas <i>Zaļākas izglītības partnerība</i> ceļa karte un uzsākta ieviešana.</p> <p>Vides izglītības materiālu integrēšana Valsts izglītības satura centra mācību resursu krātuvē https://mape.gov.lv/</p>
---	---	----------	---

	<p>neatņemamu mācību satura un pieejas sastāvdaļu.</p> <p>Izglītības standarti nosaka sasniedzamo rezultātu skolēnam. Veids, kādā šo rezultātu sasniegt, ir katras skolas un skolotāja rokās. Tas nozīmē, ka katra skola atbilstoši mūsdienīgas lietpratības izglītības mērķiem, savu skolēnu vajadzībām un vietējai situācijai patstāvīgi plāno, kā tieši sasniegt skolēniem izvirzītos mērķus. Svarīgi veidot priekšnosacījumus (materiālus, stundu plānus, aktivitātes), kas palīdz Ekoskolu programmu izmantot kā visas skolas kopējo pieeju, lai sasniegtu izglītības standartā definētos sasniedzamos rezultātus.</p> <p>Kā nacionāla mēroga ietvars varētu tikt izmantota UNESCO iniciatīva Zaļākas izglītības partnerība, jo tās mērķis veicināt katra izglītojamā klimata pratību un gatavību klimata pārmaiņām līdz 2030. gadam, attīstot videi draudzīgu skolu akreditācijas sistēmu un nodrošinot skolotāju profesionālo pilnveidi.</p>		
--	---	--	--

<p>3.2.6. Pilns metodisko materiālu komplekts Ekoskolām (trūkstošo izstrāde, esošo atjaunošana, attīstīšana, VIF akadēmija/kursi) (D,A)</p>	<p>Apraksts: Sagatavojot metodiskos materiālus un profesionālās pilnveides kursus koordinatoriem un pedagogiem, tiks nodrošināts tas, ka jebkura Ekoskolu koordinatoru un pedagogu iniciatīvai tiktu sniegts metodiskais atbalsts par vides jautājumiem, kā arī Ekoskolu iniciatīvas būtu balstītas aktuālajā informācijā. Nepieciešams arī veicināt skolotāju profesionālā pilnveidi par vides izglītību un Ekoskolu programmas īstenošanu, piemēram, piemēram pielāgojot starptautiskā Vides izglītības fonda akadēmijas kursus, kas būtu pieejami e-vidē.</p> <p>Pamatojums: Viegli pieejami gatavi materiāli tiek minēti kā viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ koordinatoriem ir vieglāk iesaistīt jaunus pedagogus programmā. Īpaši aktuāli ir stundu plāni, kuri pielāgoti kompetenču pieejai un mācību programmās definētiem sasniedzamiem rezultātiem. Pašreiz nepieciešama klimata un enerģijas tēmu materiālu aktualizēšana, jo pēdējie veidoti 2011. gadā un ir novecojuši, kā arī iztrūkst Ekoaugstskolu programmas metodiskais un vēl trīs Ekoskolu tēmu materiāli.</p>	D	Izstrādāta vismaz 1 VIF akadēmijas kursu programma un saturs
		A	Izstrādāts metodisko materiālu komplekts Ekoskolām par iztrūkstošām tēmām, aktualizēti klimata un enerģijas tēmas materiāli, izstrādāts Ekoaugstskolas metodiskais materiāls, Izstrādātas vismaz 3 VIF akadēmijas kursu programmas un saturs

3.2.7. Starptautiskās un nacionālās partnerības attīstīšana (D,A)	<p>Apraksts: Nodrošinot spēcīgu atbalstu Ekoskolu programmas pastāvēšanai, nepieciešams uzturēt sadarbību ar lielākajām vides aizsardzības jomas nevalstiskajām organizācijām un valsts institūcijām. Prioritāte paredz nacionālās partnerības attīstīšanu, kopīgu aktivitāšu plānošanu, kā arī pieredzes apmaiņu ar starptautiskiem partneriem un kopīgu aktivitāšu īstenošanu. Atsevišķs uzsvars attīstības scenārijā tiktu piešķirts UNESCO Zaļākas izglītības partnerībai, kurā īpaša loma tiek piešķirta klimata izglītībai un kopumā vides izglītības, izglītības ilgtspējīgai attīstībai integrēšanai formālajā, neformālajā un informālajā izglītībā.</p> <p>Pamatojums: Aktivitāte nepieciešama, lai varētu attīstīt Ekoskolu programmu un popularizēt Latvijas Ekoskolu pieredzi, adaptētu labo praksi no citā valstīm, kas realizē Ekoskolu programmu, un ar sadarbības projektu, adaptētu materiālu palīdzību sniegtu izglītības iestādēm papildu iespējas vides aizsardzības un vides izglītības aktivitāšu īstenošanā. Savukārt Zaļākas izglītības partnerība ir globāla iniciatīva, kas paredz visu UNESCO dalībvalstu iesaisti, lai risinātu ar klimata krīzi saistītas problēmas,</p>	D	Vismaz 3 sadarbības partneri nacionālā vai starptautiskā līmenī.
		A	Vismaz 3 sadarbības partneri nacionālā vai starptautiskā līmenī. Nodibināta sadarbība ar UNESCO iniciatīvas <i>Zaļākas izglītības partnerība</i> ceļa kartes ieviešanas partneriem.

	izmantojot izglītību kā vienu no rīkiem. Tajā būtiska loma ir arī partnerību veidošanai, lai veicinātu katra izglītojamā klimata pratību.		
3.2.8. Jauniešu līdzdalības un līderības iespējināšana (D, A)	<p>Apraksts : Prioritātes mērķis ir panākt, ka jauniešiem tiek nodrošināta iespēja pilnveidot zināšanas un attīstīt nepieciešamās prasmes vides aizsardzības iniciatīvu īstenošanā, nodrošinot jauniešiem saistošus nacionāla un reģionāla mēroga pasākumus un materiālus, piemēram, izglītojošas spēles, infografikas, video latviešu valodā, pielāgotus starptautiskās VIF akadēmijas materiālus.</p> <p>Pamatojums: Jaunieši ir Ekoskolu programmas pamats, kas palīdz radīt pārmaiņas, tādēļ ir būtiski, īpaši vietējo kopienu mērogā īstenot jauniešu</p>	D	Ekoskolu vides forums, aptverot 250 dalībniekus (jauniešus un skolotājus), Sagatavots 1 materiālu komplekts (piem., izglītojošas spēles, infografikas, video latviešu valodā, pielāgoti starptautiskās VIF akadēmijas materiāli/kursi)
		A	Īstenoti 2 Ekoskolu vides forumi, aptverot 450 dalībniekus(jauniešus un skolotājus), Vismaz 4 jauniešu organizēti reģionālie forumi, Sagatavoti 3 materiālu komplekti (piem., izglītojošas spēles, infografikas, video latviešu valodā, pielāgoti starptautiskās VIF akadēmijas materiāli/kursi) Vismaz 1 jauniešu līdzdalības un līderības

	<p>līderības iespējināšanas iniciatīvas. Tās palīdzēs veicināt jauniešu iniciatīvu un uzņēmīgumu rīkoties videi būtisku jautājumu risināšanā vietējā kopienā, kas ietver ideju izstrādi, īstenošanu un prezentēšanu plašākai sabiedrībai, aktualizējot un risinot izaicinājumus saistībā ar aktuālām tēmām - klimata krīzi, bioloģiskās daudzveidības izzušanu, vides piesārņojumu un aprites ekonomikas principu iekļaušanu vietējās kopienas ikdienā. Kā arī, veicot 2023. gadā Ekoskolu programmas dalībnieku aptauju, skolotāji un jaunieši norādīja, ka pašreiz jauniešu auditorijai pietrūkst saistoši materiāli un motivējoši pasākumi.</p>		<p>pasākums, aptverot un apmācot 35 jaunus vides līderus.</p>
<p>3.2.9. Atbalsts vides politikai (D,A)</p>	<p>Apraksts: Ekoskolu kampaņas, piemēram, Rīcības dienas, kā arī citas iniciatīvas palīdz sabiedrības izglītošanai par aktuālajiem vides aizsardzības lēmumiem (piem., atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021. – 2028. gadam mērķiem, klimata politiku, dabas aizsardzību, zaļākas izglītības partnerību u.tml.)</p> <p>Pamatojums: Ekoskolu kampaņas nodrošina plašāku pilsonisko līdzdalību, labāku izpratni par noteiktu vides politikas lēmumu radītajām izmaiņām un</p>	<p>D</p>	<p>150 izglītības iestāžu organizēti pasākumi Rīcības dienās un ar vides aizsardzību saistītās vides dienās,</p>
		<p>A</p>	<p>250 izglītības iestāžu organizēti pasākumi Rīcības dienās un ar vides aizsardzību saistītās vides dienās, Vismaz 1 skolu īstenots ilgtermiņa projekts</p>

	<p>to pamatojumu. Piedaloties kampaņās un ilgtermiņa projektos, izglītības iestādes stiprina savu kapacitāti vides jautājumu jomā, kļūstot par sava veida vides izglītības centriem, kas var pamatot un skaidrot plašākai sabiedrībai, piem., plastmasas piesārņojuma, klimata pārmaiņu, bioloģiskās daudzveidības izzušanas u.c. riskus, ilgtspējīga patēriņa rīcību, aprites ekonomikas nepieciešamību u.c. jautājumus.</p>		
--	---	--	--

4. PROGRAMMA ZAĻĀ ATSLĒGA

Zaļās Atslēgas programma Latvijā tiek īstenota kopš 2008. gada. Programmas ieviešanā ir izveidota laba sadarbība ar viesmīlības nozares vadošajām organizācijām, kur šī programma ir ieguvusi rekomendējamās sertifikācijas sistēmas statusu, ņemot vērā kritēriju sistēmas piemērotību un izmaksu efektivitāti.

4.1. Programmas "Zaļā Atslēga" 2020 - 2023. gada darbības izvērtējums

Iepriekšējā stratēģijas periodā 2020-2023. gadam programmas prioritātes bija:

- Programmas turpmāka īstenošana Latvijā divās sertifikācijas kategorijās vismaz esošajā līmenī (S)
- Pašpārbaudes e-vidē (S,D)
- Informācijas aprites un apmācību uzlabošana, programmas izglītības aktivitātēm kļūstot par platformu viesmīlības nozares vides veiktspējas stiprināšanai (D,A)
- Līdera statusa sasniegšana Baltijas valstu starpā programmā sertificēto vietu skaitā (A)
- Visās sertifikācijas kategorijās sasniegtas aktīvu sertificēto vietu statuss (A)

Izpildes rādītāji 2020. - 2023. gada stratēģijas periodā

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam

- Tiek turpināta programmas darbība Latvijā 2-3 prioritārajās apakškategorijās
- Sertifikāciju skaits tiek uzturēts 10-15 sertifikāciju robežās (2020.gadā – 14 sertifikācijas, 2021.gadā – 7 sertifikācijas (izmantojot C19 elastības mehānismus), 2022.gadā – 7.sertifikācijas (izmantojot C19 elastības mehānismus), 2023.gadā - 3 sertifikācijas pagarinātas uz 2024. gadu atbilstoši jaunajam kritēriju ciklam, 11 pieteiktas pārsertifikācijas).
- Pašpārbaudu norise tiek pārnesta e-vidē, nodrošinot datu apkopošanu starptautiskajai datubāzei un administratīvā sloga mazināšanu sertificētajām vietām

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam

- Tiek turpināta programmas darbība Latvijā visās sertifikācijas apakškategorijās.
- Tiek atjaunots, attīstīts un paplašināts Nacionālās žūrijas darbs, veicinot starpsektoru sadarbību vides politikas atbalstam.
- Sertifikāciju skaits pieaudzis līdz vismaz 20 sertifikācijām, tai skaitā arī pilotprojektiem visās atvērtajās apakškategorijās.

- Nacionālā līmeņa pieteikumu un pašpārbaudes sistēma darbojas e-vidē un pilnībā ir integrēta starptautiskajā datubāzē, sniedzot sertificētajām vietām papildu iespējas sava veikuma un datu analīzei, kā arī samazinot administratīvo slogu sertificētajām vietām.
- Izstrādāta un aktīva programmas apmācību un atbalsta sniegšanas komponente sertificētajām vietām un sertifikācijas kandidātiem.

Svarīgākie izpildes rādītāji A scenārijam

- Visās sertifikācijas kategorijās aktīvas sertifikācijas, sasniedzot vismaz 30 sertificēto tūrisma uzņēmumu skaitu.
- Izstrādātā apmācības un popularizācijas programma ir atvērta un tiek aktīvi popularizēta viesmīlības nozares auditorijās kā platforma vides veiktspējas palielināšanai, neatkarīgi no iespējas un vēlmes nodrošināt un uzturēt sertifikāciju.

Zaļās Atslēgas programmas darbības rezultātu izvērtējums 2020-2023. gadā

Zaļās atslēgas programma stratēģijas cikla periodā, ņemot vērā ierobežotos resursus, kā arī ārējo faktoru ietekmi, tika īstenota atbilstoši S scenārijam. Vērtējot C19 un Krievijas iebrukuma Ukrainā sekas un ietekmi, tieši šī programma saskārās ar lielākajiem izaicinājumiem laikā no 2020-2023. gada sākumam. Programmas darbība pilnvērtīgā apjomā varēja atjaunoties tikai 2023. gada nogalē.

Neskatoties uz to, programmas ietvaros ir tikušas īstenotas būtiskas aktivitātes pilnvērtīgai darbības atjaunošanai, ņemot vērā arī aktualitātes starptautiskajā programmā. Ir noslēgta pāreja uz 2022-2025. gada kritēriju kopumu, kā arī veikta pilna adaptācija un sertifikācijas dokumentācijas sagatavošana visām sešām sertifikācijas kategorijām – viesnīcām un hosteļiem, kempingiem, restorāniem, mazajām tūrisma mītnēm, informācijas un kultūras centriem, kā arī konferenču centriem.

Tāpat arī pirmo reizi, pārņemot labo praksi no starptautiskās programmas un Skandināvijas pieredzes ir sagatavots atbalsta materiālu kopums katrai sertifikācijas kategorijai, kas, atjaunojot darbu viesmīlības nozarē pēc C19 ietekmju pārvarēšanas var kļūt par papildu stūrakmeni programmas izaugsmei.

Tāpat arī, C19 ierobežojumu laikā programmas ietvaros tika sniegts viss iespējamais un starptautiskās programmas ietvaros pieļaujama atbalsta apjoms sertificētajām viesnīcām, piemērojot t.s. elastības mehānismu pārsertifikācijai, lai samazinātu nozares izmaksas un veicinātu pēc iespējas ātrāku darbības atjaunošanu programmā.

2022. gadā sekmīgi izieta starptautiskā kontrole un kārtējās nacionālās programmas kvalitātes kontroles no starptautiskās koordinācijas puses.

4.2. Zaļās Atslēgas programmas attīstības scenāriji un izpildes rādītāji 2024 -2030. gadam

Stagnējošais scenārijs: Programmas pamata aktivitāšu nodrošināšana darbības turpināšanai Latvijā (turpmāk tekstā - S)

Tiek izpildīts aktivitāšu minimums, kas iespējams atvēlētā finansējuma ietvaros -Latvijā Zaļās atslēgas programma tiek turpināta, izpildot FEE International prasības tās licences pagarināšanai attiecībā uz administratīvajiem kritērijiem un kvalitātes kontroli - pieteikumu cikla sagatavošana aktīvajās sertifikācijas apakškategoriņās, tehniskais pieteikumu izvērtējums un žūrijas izvērtējums, sadarbība ar starptautisko sekretariātu un kvalitātes kontroles saskaņā ar programmas kritērijiem, kā arī aktīva sertifikācija vismaz 2 prioritārajās kategoriņās.

Svarīgākie izpildes rādītāji S scenārijam

- Tiek turpināta programmas darbība Latvijā vismaz 2 prioritārajās apakškategoriņās
- Sertifikāciju skaits tiek atjaunots un uzturēts 10-15 sertifikāciju robežās, galvenokārt, sadarbībā ar starptautiskajām viesnīcu grupām.
- Tiek nodrošināta pamata izglītības un atbalsta programma – nodrošinātas konsultācijas un atbalsta materiālu komplekta izstrāde un izplatīšana sertifikācijas kandidātiem.

Mērenas attīstības jeb dabiskās izaugsmes scenārijs pārstāvniecības darba nodrošināšanā (turpmāk tekstā - D)

Scenārija ietvaros Latvijā Zaļās atslēgas programma tiek turpināta, izpildot FEE International prasības tās licences pagarināšanai attiecībā uz administratīvajiem kritērijiem un kvalitātes kontroli, nodrošinot pamata aktivitātes, kā arī īstenojot aktivitāšu kopumu, kas nepieciešams programmas turpmākai izaugsmei.

Svarīgākie izpildes rādītāji D scenārijam

- Tiek turpināta programmas darbība Latvijā visās sertifikācijas apakškategoriņās.
- Tiek atjaunots, attīstīts un paplašināts Nacionālās žūrijas darbs, veicinot starpsektoru sadarbību vides politikas atbalstam.
- Sertifikāciju skaits pieaudzis līdz vismaz 20-30 sertifikācijām, tai skaitā arī pilotprojektiem visās atvērtajās apakškategoriņās.

- Izstrādāta un aktīva programmas apmācību un atbalsta sniegšanas komponente sertificētajām vietām un sertifikācijas kandidātiem.

Attīstības scenārijs jeb optimāla Zaļās atslēgas programmas darba nodrošināšana pilnvērtīgai potenciāla izmantošanai vides politikas atbalstam Latvijā (turpmāk tekstā - A)

Scenārijs ietver aktīvu darbu programmas attīstīšanā, veidojot to par platformu viesmīlības sektora vides ietekmju mazināšanas centienos, kā arī mērķtiecīgu programmas izaugsmes un popularizācijas aktivitāšu kompleksu.

Svarīgākie izpildes rādītāji A scenārijam

- Visās sertifikācijas kategorijās aktīvas sertifikācijas, sasniedzot vairāk 30 sertificēto tūrisma uzņēmumu skaitu.
- Izstrādātā apmācības un popularizācijas programma ir atvērta un tiek aktīvi popularizēta viesmīlības nozares auditorijās kā platforma vides veiktspējas palielināšanai, neatkarīgi no iespējas un vēlmes nodrošināt un uzturēt sertifikāciju.

4.3. Programmas "Zaļā Atslēga" darbības prioritātes 2024. - 2030.gadam un to izpildes rādītāji

Darbības prioritāte	Prioritātes apraksts/ pamatojums	Atbilstība scenārijiem (kur S - Stagnējošais scenārijs, D - Mērenas attīstības jeb dabiskas izaugsmes scenārijs, A - Attīstības scenārijs)	Izpildes rādītāji (atbilstoši scenārijiem/-iem)
<p>4.2.1. Zaļās Atslēgas programmas turpmāka īstenošana Latvijā prioritārajās sertifikācijas kategorijās (S)</p>	<p>Apraksts: Ierobežota finansējuma vai kapacitātes situācijā nodrošināt programmas turpmāku pieejamību Latvijā, īstenojot pamataaktivitātes, kas ļauj nezaudēt tiesības programmas darbībai – pieteikumu cikla sagatavošanu, tehnisko izvērtējumu un žūrijas izvērtējumu, sadarbību ar starptautisko sekretariātu un kvalitātes kontroles saskaņā ar programmas kritērijiem. Ņemot vērā programmas starptautisko un pieaugošo nozīmi arī viesmīlības nozarē, kā prioritārās programmas Latvijā uzskatāmas viesnīcu, kempingu un konferenču/izglītības centru sertifikācijas kategorijas.</p> <p>Pamatojums: Programmas darba saglabāšana un turpināšana Latvijā prioritārajās sertifikācijas kategorijās arī situācijā ar ierobežotas kapacitātes scenāriju ir prioritāra, lai nodrošinātu programmas darba turpinātību un nerastos pārtraukums tās īstenošanā, ņemot vērā, ka programmas darbības atjaunošana, ja tās īstenošana ir pārtraukta uz laiku, var paņemt pat līdz četriem gadiem.</p>	<p>S</p>	<p>Tiek turpināta programmas darbība Latvijā vismaz 2 prioritārajās apakš kategorijās Sertifikāciju skaits tiek atjaunots un uzturēts 10-15 sertifikāciju robežās, galvenokārt, sadarbībā ar starptautiskajām viesnīcu grupām.</p> <p>Tiek nodrošināta pamata izglītības un atbalsta programma – nodrošinātas konsultācijas un atbalsta materiālu komplekta izstrāde un izplatīšana sertifikācijas kandidātiem.</p>

<p>4.2.2. Informācijas aprites un apmācību uzlabošana, programmas izglītības aktivitātēm kļūstot par platformu viesmīlības nozares vides veiktspējas stiprināšanai (D,A)</p>	<p>Apraksts: Zaļās Atslēgas kritēriji aptver visus tūrisma uzņēmuma pārvaldes aspektus, sākot no resursu patēriņa līdz administrācijai. Līdz ar to kritēriju metodoloģija sniedz zināšanas par vides ietekmju samazināšanas iespējām katrā no tiem. Kopā ar jau aizsākto VIF darbu atbalsta materiālu izstrādē sertifikācijas kandidātiem katrā ko kritēriju grupām, Zaļās Atslēgas potenciālais ieguldījums nozares vides izpratnes paaugstināšanā ir tikpat nozīmīgs kā kvantitatīvie sertifikācijas rādītāji.</p> <p>Pamatojums: Izpratnes paaugstināšana par praktiskajām rīcībām tūrisma vides ietekmju samazināšanā sniedz iespēju nodrošināt kvalitatīvu programmas ieviešanu sertificētajos tūrisma uzņēmumos, kā arī var sniegt pozitīvu ietekmi uz viesmīlības nozari kopumā.</p> <p>Latvijā, diemžēl, līdz šim brīdim izpratne viesmīlības sektorā par vides pārvaldi un iniciatīvām vides ietekmju samazināšanā, ir ļoti mazā līmenī. Daļēji tas izskaidrojams arī ar lielo personāla mainību viesmīlības sektorā. VĒL būtiskākā prioritātes statusā šī aktivitāte ir C19 ietekmju kontekstā, jo līdz šim joprojām tūrisma un viesmīlības nozare nav atjaunojusies.</p> <p>Tieši tādēļ, Zaļās atslēgas kritērijos, metodoloģijā un pieredzē balstīts, koordinēts, regulārs un visaptverošs apmācību un</p>	D	<p>Tiek turpināta programmas darbība Latvijā visās sertifikācijas apakškategorijās, atjaunots, attīstīts un paplašināts Nacionālās žūrijas darbs, iekļaujot papildu nozares organizācijas un tūrisma ekspertus, veicinot starpsektoru sadarbību vides politikas atbalstam.</p> <p>Izstrādāta un aktīva programmas apmācību un atbalsta sniegšanas komponente sertificētajām vietām un sertifikācijas kandidātiem.</p>
		A	<p>Programmas apmācību un atbalsta sniegšanas komponente sertificētajām vietām un sertifikācijas kandidātiem (vismaz 4 ikgadējie klātienē vai tiešsaistes apmācību pasākumi, 2 adaptēti patstāvīgie FEE University apmācību kursi). .</p>

	<p>izglītības cikls var kļūt par nozīmīgu atbalstu vides veiktspējas veicināšanai viesmīlības sektorā – prioritāri tas ir izstrādājams un īstenojams Zaļās atslēgas sertificēto uzņēmumu un sertifikācijas kandidātu mērķauditorijai, tomēr tā potenciāls var būt arī plašāks – izpratnes veicināšana par vides jautājumiem viesmīlības nozarē kopumā.</p>		
<p>4.2.3. Visās sertifikācijas kategorijās sasniegtas aktīvu sertificēto vietu statuss (A)</p>	<p>Apraksts: Šobrīd, pēc C19 ierobežojumiem un sertifikācijas aktivitātes samazināšanās, aktīvas sertifikācijas programmā ir tikai 2 no 6 sertifikācijas apakšprogrammām – viesnīcām un kempingiem. Programmas potenciāla izmantošanai būtiska, vismaz pilotprojektu vai demonstrācijas projektu līmenī, ir sertifikācija visās kategorijās, kas Latvijā darbojas.</p> <p>Pamatojums: Programmas potenciāla pilnvērtīgai izmantošanai pastiprināts darbs ar mazāk izmantotajām vai nenosegtajām kategorijām sniegtu būtisku ieguldījumu gan programmas popularizācijā, gan mērķu sasniegšanā tūrisma vides ietekmju mazināšanā.</p>	A	<p>Sertifikāciju skaits pieaudzis līdz vismaz 20-30 sertifikācijām, tai skaitā arī pilotprojektiem visās apakškategorijās.</p>

5. PROGRAMMA JAUNIE VIDES REPORTIERI

Programma "Jaunie Vides Reportieri" Latvijā tiek īstenota kopš 2003. gada, patstāvīgu darbību atjaunojot 2011. gadā. Programma piedāvā pamatskolu, vidusskolu un augstskolu jauniešu auditorijai iespējas iesaistīties apmācībās, konsultācijās, konkursos, kā arī līdzdarboties starptautiskās programmas aktivitātēs saistībā ar vides aktīvismu un žurnālistikas tēmām. Programmas vērtība ir tās piedāvājums 11-25 gadu veciem jauniešiem, nodrošinot Latvijā vienu no retajām patstāvīgajām vides izglītības aktivitātēm šai mērķgrupai.

5.1. Programmas "Jaunie Vides reportieri" 2020. - 2023. gada darbības

izvērtējums

Iepriekšējā stratēģijas periodā galvenās pārstāvniecības prioritātes bija:

- Nodrošināt Jauno vides reportieru programmas vadību un administrēšanu, komunikāciju ar dalībniekiem, nacionālā konkursa nolikuma izstrāde un izsludināšana, starptautiskā konkursa popularizēšana,
- Papildināt programmas aktivitātes ar tematiskām apmācībām un atbalsta pasākumiem izpratnes paaugstināšanai par Latvijas vides politikas aktualitātēm un problēmjautājumiem, mediju rīkiem jauniešu auditorijā.

Izpildes rādītāji 2020. - 2023. gada stratēģijas periodā

- Nacionālā konkursa nolikuma izstrāde trīs kategorijās – raksti, fotogrāfijas un video;
- Jauns gada pasākumu un programmas norises cikls;
- Atbalsts / mentorings konkursu darbu sagatavošanai;
- Ikgadēji jauniešu līdzdalības veicināšanas pasākumi;
- Ikgadēji nodrošināta darbu iesniegšana starptautiskajam konkursam.

Jauno Vides reportieru programmas darbības izvērtējums

- Programmā ir aktīvi attīstīta tās aktivitāšu sasaiste ar pasākumiem – gan Ekoskolu programmas ietvarā notiekošajiem, tādējādi popularizējot programmas attīstību mērķauditorijās, gan arī ar koordinētu atbalsta aktivitāšu ciklu. Piemēram, programma tika popularizēta, izmantojot Ekoskolu programmas pasākumus un komunikācijas tīklu. Katru gadu notika vebināru un semināru cikls, iesaistot jomas ekspertus saistībā ar rakstu, foto un video veidošanu, komunikāciju ar sabiedrību. Nodrošināta JVR jauniešu dalība Ekoskolu forumā un īstenot JVR misija "Bioreģions", kurā piedalījās 30 jaunieši no visas Latvijas. Nodrošināta JVR programmas dalībnieces līdzdalība starptautiskā misijā Portugālē.

- Izveidota JVR programmas mājaslapa jvr.lv
- Nodrošināts mentoringa gan jauniešiem, gan skolotājiem, piedāvājot regulāras tiešsaistes konsultācijas
- Nacionālā žūrijā iesaistīti žurnālisti un komunikācijas speciālisti
- Izstrādāti konkursa nolikumi, atbalsta materiāli un nodrošināts Latvijas Jauno vides reportieru dalība starptautiskā konkursā. Katru gadu no konkursā iesniegtajiem vairāk nekā 20 000 žurnālistikas darbiem, visi Latvijas darbi iekļūva 200 labāko darbu sarakstā. Iegūtas godalgotas vietas - divas 1. vietas rakstu kategorijā un 3. vieta video kategorijā.

5.2. Jauno Vides Reportieru programmas darba nodrošināšanas attīstības scenāriji 2024. - 2030. gadam

Stagnējošais scenārijs: Programmas pamata aktivitāšu nodrošināšana darbības turpināšanai Latvijā (turpmāk tekstā - S)

Tiek izpildīts aktivitāšu minimums, kas iespējams esošā finansējuma ietvaros, ja turpinās situācija, kad atbalsts programmas darbībai nav balstīts kvantitatīvajos un kvalitatīvajos rādītājos. Šajā scenārijā īstenotās programmas pamataaktivitātes – Jauno vides reportieru programmas vadība un administrēšana, komunikācija ar skolām, nacionālā konkursa nolikuma izstrāde un izsludināšana, starptautiskā konkursa popularizēšana, kas nodrošina programmas darba turpināšanu un minimālo starptautisko kritēriju izpildi.

Mērenas attīstības jeb dabiskās izaugsmes scenārijs programmas darba nodrošināšanā (turpmāk tekstā - D)

Šī scenārija īstenošanas priekšnoteikums ir programmu atbalsta atjaunošana atbilstoši kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju izpildei. Šāda situācija paver iespējas īstenot un attīstīt programmas darbu, kā arī piesaistīt papildu resursu prioritārajām aktivitātēm. Scenārija ietvaros Latvijā JVR programma tiek turpināta, nodrošinot pamata aktivitātes un prioritārās attīstības aktivitātes, kas nepieciešamas programmas turpmākai izaugsmei.

Attīstības scenārijs jeb optimāla programmas darba nodrošināšana pilnvērtīgai potenciāla izmantošanai vides politikas atbalstam Latvijā (turpmāk tekstā - A)

Attīstības scenārijs dod iespēju pilnai programmas pārstartēšanai un attīstīšanai par tematiski plašu jauniešu vides aktīvisma platformu, kādas Latvijā attiecīgajā vecuma grupā vēl trūkst. Scenārija ietvaros starptautiskais programmas norises ietvars tiek papildināts ar aktivitātēm jauniešu iesaistei, izglītošanai un pilsoniskā aktīvisma veicināšanai vides aizsardzībā, apmācot procesā arī jauniešu mentorus.

5.3. Programmas “Jauni Vides Reportieri” darbības prioritātes 2024. - 2030.gadam un to izpildes rādītāji			
Darbības prioritāte	Prioritātes apraksts/ pamatojums	Atbilstība scenārijam (kur S - Stagnējošais scenārijs, D - Mērenas attīstības jeb dabiskas izaugsmes scenārijs, A - Attīstības scenārijs)	Izpildes rādītāji (atbilstoši scenārijam/-iem)
5.3.1. Programmas turpmāka īstenošana Latvijā esošajā līmenī (S)	<p>Apraksts: Nodrošināt programmas turpmāku pieejamību Latvijā, īstenojot pamataaktivitātes, kas ļauj nezaudēt tiesības programmas darbībai – programmas iesaisti starptautiskajā JVR tīklā, starptautisko konkursu un programmas aktivitāšu izziņošanu Latvijā.</p> <p>Pamatojums: Programmas darba saglabāšana un turpināšana Latvijā ir prioritāra, lai nodrošinātu programmas darba nepārtrauktību, ņemot vērā, ka programmas darbības atjaunošana, ja tās īstenošana ir pārtraukta uz laiku, var paņemt vairākus gadus.</p>	S	Nacionālā konkursa nolikuma izstrāde – 3 vecuma kategorijās un 3 tematiskajās kategorijās, Programmas nacionālā un starptautiskā konkursa izziņošana un pieteikumu apkopošana.
5.3.2. Programmas darba cikla uzlabojumi un mentorings (D)	<p>Apraksts: Prioritāte paredz izvērtēt un veikt atbilstošas izmaiņas programmas ieviešanas ikgadējā ciklā un darba organizācijā. Uzlabotā programmas darba ciklā informācija par nākamā mācību gada aktivitātēm tiktu sniegta jau kārtējā gada pavasarī, piedāvājot interesentiem piedalīties vasaras forumā. Tādējādi, uzsākoties mācību gadam un vasaras brīvlaikā šī cikla ietvaros būtu iespējams jau īstenot popularizācijas, apmācību un atbalsta pasākumus gan jauniešiem, gan skolotājiem, turpinot tos ar reģionu un nacionālās vides</p>	D	Izstrādāts jauns gada pasākumu un programmas norises cikls Regulārs atbalsts / mentorings konkursu darbu sagatavošanā

	<p>misijas aktivitātēm rudens un ziemas posmā, noslēdzot ar darbu sagatavošanu starptautiskajam konkursam pavasarī.</p> <p>Pamatojums: Izmaiņas programmas ieviešanas darba ciklā ir vērstas uz programmas metodoloģijas pilnvērtīgu ieviešanu un jauniešu sagatavošanu startam starptautiskā konkursā, kas palīdz aktuāliem vides aizsardzības jautājumiem plašāk izskanēt sabiedrībā. Pašreiz nav skaidrs kalendārais plāns ar galvenām programmas norisēm, tāpēc esošajiem un potenciālajiem dalībniekiem ir grūtāk sekot līdzi, plānot savu iesaisti un gala rezultātā nokļūt līdz darbu izstrādei, dalībai konkursā un publicēšanai. Tāpat pašreiz nav iespējams sniegt regulāru atbalstu darbu izstrādē, kas ietekmē darbu kvalitāti un dalībnieku motivāciju.</p>		
<p>5.3.3. Nacionālā līmeņa tēmu saraksta un saistīto apmācību cikla izveide, JVR misijas (D; A)</p>	<p>Apraksts: Prioritāte paredz ik gadus papildināt programmas saturu ar nacionālo prioritāro vides jautājumu sarakstu, iedrošinot jauniešus strādāt ar šiem jautājumiem un aktualizēt vides tēmas, kas ir būtiskas Latvijas vides politikas kontekstā. Papildināt programmas aktivitātes ar tematiskām apmācībām un atbalsta pasākumiem izpratnes paaugstināšanai par Latvijas vides politikas aktualitātēm un problēmjautājumiem jauniešu auditorijā. Kā ietvars tiktu izmantots JVR misijas, kurās jaunieši pēta konkrētus vietējus vides</p>	D	<p>Vismaz 3 ikgadējie jauniešu līdzdalības veicināšanas pasākumi un apmācības. Vismaz 1 VIF akadēmijas kurss.</p>
		A	<p>Vismaz 4 ikgadējie jauniešu līdzdalības veicināšanas pasākumi un apmācības 1 ikgadējā JVR nacionālā misija Vismaz 3 VIF akadēmijas kursi.</p>

	<p>aizsardzības izaicinājumus un labo praksi, domā risinājumus un komandās veidos rakstu, foto vai video stāstus, ko pēc tam izplata medijos. Tāpat tiktu attīstīts tiešsaistes apmācību formāts, veidojot un pielagojot starptautiskā VIF akadēmijas kursus.</p> <p>Pamatojums: Jauns programmas darba cikls, iekļaujot nacionālā līmeņa koordinētu un ikgadēju pasākumu komponenti, pavērtu iespējas programmas attīstībai Latvijai, kļūstot par plašāk izmantotu un atpazīstamāku gan mērķauditorijās, gan sabiedrībā kopumā.</p>		
<p>5.3.4. Sadarbība ar medijiem, žurnālistiem un jauniešu viedokļu līderiem, organizācijām satura izstrādē un pilnveidošanā programmas kvalitātes stiprināšanai, Ekoskolu un JVR programmas integrācija (A)</p>	<p>Apraksts: Prioritāte paredz identificēt un apzināt jaunās mediju formas, komunikācijas metodes un formātus, kas ir aktuālākās jauniešu mērķauditorijai un kuras jaunieši izmanto ikdienā, piemērojot un veidojot programmas aktivitātes jauniešu iesaistei vides aktīvismā un sabiedrības informēšanā, izmantojot šos instrumentus.</p> <p>Sadarbībā ar viedokļu līderiem un mediju pārstāvjiem veidot apmācības par kvalitatīvu un sekmīgu jauno mediju formu un komunikācijas metožu izmantošanu sabiedrības, un galvenokārt - citu jauniešu izpratnes un rīcības maiņas veicināšanai par vides jautājumiem.</p> <p>Organizēt un īstenot aktivitātes (piem., konkursus par noteikta formāta mediju satura izveidi), izmantojot jauniešu mērķauditorijā</p>	<p>A</p>	<p>Sadarbības plāns ar medijiem, žurnālistiem un viedokļu līderiem, jauniešu organizācijām programmas kvalitātes stiprināšanai, ekspertu iesaiste JVR konkursa žūrijā.</p>

	<p>aktuālajās interneta vides sociālo tīklu platformas, motivējot jauniešu veidot saturu par vides aktualitātēm, un publicēt, popularizēt to sociālo tīklu platformās.</p> <p>Attīstīt sadarbību ar jauniešu organizācijām, piemēram, Skautiem un Gaidām, Mazpulkiem, Young media sharks, lai popularizētu JVR programmu un informētu par iespējām.</p> <p>Pamatojums: Aktivitāte padarīs programmas saturu pievilcīgāku programmas mērķauditorijai, vienlaikus apzinot un izmantojot tos komunikācijas kanālus, caur kuriem uzrunāt un iesaistīt jauniešus, kā arī nodrošināt jauniešu informēšanu par vides jautājumiem izmantojot pieeju “jaunietis jaunietim”. Aktivitāte sniegs iespēju ne vien motivēt jauniešus veidot kvalitatīvu saturu par vides jautājumiem, aktualitātēm un problemātiku, bet arī sniegs ieguldījumu jauniešu medijpratībā.</p>		
<p>5.3.5. JVR popularizācija jauniešu auditorijā (D;A)</p>	<p>Apraksts: Ir nepieciešams veicināt Jauno vides reportieru programmas atpazīstamību jauniešu auditorijā un vairot izpratni par programmas mērķiem un dalībnieku ieguvumiem, tai skaitā, apkopojot un popularizējot esošo programmas dalībnieku pieredzi. Kā arī nepieciešams apzināt un integrēt JVR programmas aktivitātes Ekoskolu programmā, iesaistot Ekoskolu programmas jauniešus JVR aktivitātēs un savukārt JVR jauniešiem, piedāvājot Ekoskolu</p>	<p>D</p>	<p>Jauno vides reportieru iesaiste Ekoskolu programmas aktivitātēs, forumos JVR programmas popularizācija Ekoskolu programmas Ekopadomes jauniešiem</p>
		<p>A</p>	<p>JVR programmas integrācijas plāns ar Ekoskolu programmu un JVR iesaiste Ekoskolu programmas aktivitātēs, forumos JVR programmas komunikācijas stratēģija un materiāli,</p>

	<p>programmas aktivitātēs, forumus.</p> <p>Pamatojums: Līdz šim Jauno vides reportieru programmai netika izstrādāta atsevišķa komunikācijas stratēģija, kas tiktu pielāgotu jauniešu auditorijai. Lai varētu uzrunāt un ieinteresēt jauniešus piedalīties programmā, nepieciešams izstrādāt jaunu stratēģiju, izmantojot jauniešiem aktuālos komunikācijas rīkus un daloties ar jau esošo jauno vides reportieru pieredzi. Papildu veids ,kā aizsniegt motivētos jauniešus un iesaistīt jaunus, ir JVR un Ekoskolu programmas aktivitāšu integrēšanu, tādējādi radot papildu iespējas jauniešiem.</p> <p>Svarīgi arī jauniešiem saistošā veidā (piemēram, īsu video, infografikas formātā) nodrošināt kodolīgu pamatinformāciju par Jauno vides reportieru programmu, sasniegumiem, ieguvumiem un ieguldījumu jauniešu zināšanu un prasmju attīstībā, vērtīgas pieredzes gūšanas iespējām vides aizsardzības, vides izglītības un komunikācijas jomā.</p>		<p>JVR programmas konkursa laureātu un absolventu pieredzes, ieguvumu apkopošana, iesaiste popularizēšanā un jauniešu uzrunāšanā</p>
<p>5.3.6. JVR popularizācija skolotāju auditorijā (D;A)</p>	<p>Apraksts: Nepieciešams veicināt Jauno vides reportieru programmas atpazīstamību skolotāju auditorijā, piedāvājot skolotājiem saistošas aktivitātes. Līdz šim programmas darba cikls tika balstīts vairāk uz jauniešu iesaisti un attālinātu komunikāciju, vebināriem kā apmācību formātu. Tā papildināšana ar klātienē atbalsta pasākumiem nacionālā</p>	<p>D</p>	<p>Vismaz 1 mentoriem/ skolotājiem domāts pasākums</p>
		<p>A</p>	<p>Vismaz 2 mentoriem/ skolotājiem domāti pasākumi 1 VIF akadēmijas kurss skolotājiem 1 materiālu komplekts skolotājiem (stundu plāni, metodiskie materiāli)</p>

	<p>līmenī gan jauniešiem ,gan skolotājiem sniegtu iespēju programmas veiksmīgākai attīstībai.</p> <p>Pamatojums: Izvērtējot programmas darbus, var secināt, ka visveiksmīgāk programmā darbojās tie jaunieši, kuriem darba izstrādes procesā ir pieejams mentors. Tas visbiežāk ir skolotājs, tāpēc ir nepieciešama lielāka programmas popularizācija skolotāju auditorijā, piemēram, uzrunājot skolās esošus medija pulciņus, īstenojot tikai skolotājiem domātas apmācības, izstrādājot stundu plānus.</p>		
--	---	--	--

6. PROGRAMMA IZZINI MEŽU

6.1. Izzini mežu programmas darbības izvērtējums 2020.-2023. gadam

Iepriekšējā stratēģijas periodā galvenās pārstāvniecības prioritātes bija esošās partnerības izvērtējums programmas ieviešanā. Ņemot vērā izvērtējuma rezultātus un balstoties konsultācijās ar programmas un FEE International starptautiskajiem sekretariātiem, 2022. gadā tika pieņemts lēmums apturēt Sadarbības memorandu par programmas ieviešanu Latvijā ar līdzšinējo korporatīvo partneri, ņemot vērā konstatētos reputācijas riskus Vides izglītības fondam un FEE International programmām, kā arī pilnvērtīga meža izglītības satura nenodrošināšanu programmas ieviešanā.

2023. gadā tika uzsāktas konsultācijas ar potenciāliem ārējiem partneriem programmas turpmākas ieviešanas sadarbības izveidei un izstrādāti programmas turpmākās darbības nodrošināšanas scenāriji.

6.2. Izzini mežu programmas darba nodrošināšanas attīstības scenāriji 2024. - 2030. gadam

Programmas ieviešanas pārejas periodā 2024.-2026. gadam VIF turpinās konsultācijas ar starptautisko programmas koordināciju par programmas ieviešanas turpmākajiem scenārijiem, iespēju robežās, atkarībā no pieejamā finansējuma, nodrošinot Izzini mežu programmas materiālu izmantošanu citu vides izglītības programmu ietvaros, kā arī pārstāvniecību programmas plānošanā.

Turpmākai programmas darbībai pēc 2026. gada tiek izvērtēti un izstrādāti 3 darbības scenāriji:

- Programmas turpmākas darbības nodrošināšana jaunas korporatīvās partnerības ietvaros, precīzāk nosakot programmas satura veidošanas principus un kvalitātes kontroli programmā, kā arī sinerģiju ar citām FEE International aktivitātēm (*stagnējošais scenārijs*).
- Programmas turpmākas darbības nodrošināšana, palielinot Vides izglītības fonda kapacitāti un nodrošinot koordinācijas un satura ieviešanas aktivitātes VIF darba programmas un stratēģijas ietvaros, piesaistot atbilstošu finansējumu programmas ilgtspējīgai attīstīšanai (*dabiskās izaugsmes scenārijs*).
- Programmas turpmākas darbības nodrošināšana konsorciņā ar citām vides un dabas aizsardzības nevalstiskajām organizācijām, veidojot un attīstot pilnvērtīgu meža izglītības programmu sadarbībā ar jau esošajām iniciatīvām (*attīstības scenārijs*).